

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

6'ncı Toplantı

7 Ocak 2016 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Dursun Çiçek'in, Anayasa'nın 72'nci maddesine uygun olacak şekilde standart bir askerlik sisteminin tesisi konusunda Komisyonun çalışma yapmasını önerdiğine ilişkin açıklaması

2.- Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün, Parlamentoda daha önceki dönemlerde yaptığı görevler ve Komisyonda yeni göreve başlamasına ilişkin açıklaması

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Faruk Özlü'nün, Komisyon üyesi Kastamonu Milletvekili Metin Çelik'e babasının vefatı nedeniyle başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması

IV.- SUNUMLAR

1.- Savunma Sanayi Müsteşar Yardımcısı Köksal Liman'ın, Savunma Sanayi Müsteşarlığının faaliyetleri ve görev alanları hakkında sunumu

V.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- *Savunma Sanayi Müsteşarlığının faaliyetleri ve görev alanlarına ilişkin görüşmeler*

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016 Saat :

Kayıt: Milli Savunma

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 3

7 Ocak 2016 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN: Faruk ÖZLÜ (Düzce)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ŞAHİN (Bursa)

SÖZCÜ: Murat BAYBATUR (Manisa)

KÂTİP: Metin AKGÜN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Millî Savunma Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli katılımcılar, basınımızın değerli mensupları; toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonun 26'ncı Dönem Birinci Yasama Yılı 6'ncı toplantısını açıyorum.

26'nci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Savunma Komisyonu olarak millî savunma, savunma sanayisi ve teknoloji konularıyla ilgili kurum ve kuruluşlardan brifing alınmasını planlamıştık. Bu brifinglerden ilkinen geçen hafta -biliyorsunuz- Millî Savunma Bakanlığı sunumuyla başlamıştık. Bu sunumun faydalı olduğunu ifade eden üyelerimiz oldu. Katılan üyelerimize teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu hafta -bugün- Savunma Sanayi Müsteşarlığı, gelecek hafta TÜBİTAK Başkanlığı, bir sonraki hafta da SaSaD'dan brifingler olacak, burada alacağız.

Toplantıya mazeretleri sebebiyle katılamayan üyelerimiz sunumun tutanaklarını Türkiye Büyük Millet Meclisi web sitesinden alabilirler, ulaşabilirler.

Bugünkü gündemimizde Savunma Sanayi Müsteşarlığından kurumun teşkilat yapısı, görevleri, savunma sanayisiyle ilgili çalışmaları, varsa karşılaştıkları sorunlar ve geleceğe yönelik stratejik kurumsal hedeflerini içeren bir brifing alacağız.

Konuyla ilgili olarak sözü Savunma Sanayi Müsteşarı Profesör İsmail Demir'e veriyorum.

Buyurun Sayın Demir.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Sayın Başkan, Millî Savunma Komisyonunun üyeleri, değerli milletvekillerimiz; bugün, ben ve ekibim burada Müsteşarlığımızı size tanıtmak ve genel projelerimizle ilgili bazı değerlendirmelerde bulunmak ve gelecek projelerimizle ilgili kısaca bilgi vermek amacıyla buradayız.

Sunumu Müsteşar Yardımcısı arkadaşım yapacak. Bizler de bu arada sizlerin sunum sırasında veya sunum sonrasında olabilecek sorularınızı cevaplamak üzere veya değerlendirmelerinize, yorumlarınıza katkıda bulunmak üzere buradayız.

Kabulünüz için teşekkür ediyorum.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Başkanım, arkadaşlar kendilerini tanıtırsa...

BAŞKAN – Evet, şimdi, değerli arkadaşlarım, sunum...

DURŞUN ÇİÇEK (İstanbul) – Başkanım, bir konuda açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Ben bunu açıklayayım da Sayın Çiçek...

Sunum için gelen Savunma Sanayi Müsteşarlığının değerli mensupları, önce bir tanışma faslımız olsa, kendinizi bir tanıtırsanız, bir talep var.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Şimdi, görüldüğü gibi, Savunma Sanayi Müsteşarlığının bütün üst yönetimi burada.

Dursun Bey, buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Dursun Çiçek'in, Anayasa'nın 72'nci maddesine uygun olacak şekilde standart bir askerlik sisteminin tesisi konusunda Komisyonun çalışma yapmasını önerdiğine ilişkin açıklaması

DURŞUN ÇİÇEK (İstanbul) – Ben herkese günaydın diyerek bir konuyu Komisyonun gündemine taşımak istiyorum, ileri için.

Dün, Millî Savunma ve Genelkurmayda görüşmelerde bulunduk. Tabii, vatan hizmetiyle ilgili temel konu, bizdeki askerlik sistemi yamalı bohça gibi, çeşitli sistemler var. Dolayısıyla bu konunun bu Komisyonunda tartışılması, Anayasa'nın 72'nci maddesine uygun olacak şekilde standart bir askerlik sisteminin tesisi konusunda Komisyonun çalışma yapmasını öneriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tamam, bunu not olarak alalım.

Şimdi, Komisyonumuza yeni katılan bir değerli üyemiz var. Kendilerini tanıtmaları için bir fırsat...

Yaşar Bey, dün sizi tanıtamadık, kusura bakmayın.

Buyurun.

2.- Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün, Parlamentoda daha önceki dönemlerde yaptığı görevler ve Komisyonunda yeni göreve başlamasına ilişkin açıklaması

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016

Saat :

Kayıt: Milli Savunma

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 4

İsmim Yaşar Tüzün, Bilecik Milletvekiliyim. Daha önce 22 ve 23'üncü Dönemde Bilecik Milletvekilliği yaptım. Tekrar 25'inci ve 26'ncı Dönem Bilecik Milletvekiliyim. 22 ve 23'üncü Dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı üyeliği, kâtip üyelik ve idare amirliği görevlerinde bulundum. Bu dönemde de Parlamentoda birlikte çalışmaktan mutluluk duyacağım.

Ben biraz gecikmeli, tabii, Komisyona atandım.

BAŞKAN – Estağfurullah. Hoş geldiniz.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Bundan sonraki, bütün çalışma arkadaşlarıma başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

Murat Bey, siz de daha sonra Komisyonumuza katıldınız, kendinizi tanıtmak ister mi siziz?

Komisyonun yeni üyelerinden arkadaşlarımız.

Buyurun efendim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Murat Bakan. Ben İzmir Milletvekiliyim.

BAŞKAN – Siz Mustafa Balbay Bey'in yerine mi?

MURAT BAKAN (İzmir) – Evet, Balbay Bey'in yerine. O istifa etti.

BAŞKAN – Hoş geldiniz Komisyonumuza.

MURAT BAKAN (İzmir) – Hoş bulduk.

BAŞKAN – Başka söz almak isteyen yoksa sunuma geçebiliriz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Faruk Özlü'nün, Komisyon üyesi Kastamonu Milletvekili Metin Çelik'e babasının vefatı nedeniyle başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, Komisyonumuzun üyesi Metin Çelik Bey'in babası vefat etmiş. Kendisine başsağlığı diliyoruz. Başınız sağ olsun, Allah sabırlar versin.

Sayın Müsteşarım, sunuma geçebiliriz.

Buyurun.

IV.- SUNUMLAR

1.- Savunma Sanayi Müsteşar Yardımcısı Köksal Liman'ın, Savunma Sanayi Müsteşarlığının faaliyetleri ve görev alanları hakkında sunumu

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Sayın Başkanım, uygun görürseniz, ben ayakta arz etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Öncelikle, Komisyonumuzun hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum, çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Hayırlı sabahlar diliyorum.

Bahsettiğiniz çerçevede bir sunum hazırladık kurumumuzla, Savunma SANAYİ Müsteşarlığıyla ilgili. Şimdi kısaca ve hızlıca aslında sunumuma geçmek istiyorum.

Malumunuz, Bakanlığımız çerçevesinde 2 tane müsteşarlık organizasyonumuz var. Bir tanesi, Millî Savunma Bakanlığımıza doğrudan bağlı Müsteşar Yardımcılığı; ki, politika, personel, lojistik noktasında Millî Savunma Bakanlığının tedarik faaliyetlerini yürüttüğü bir Müsteşar Yardımcılığıdır. Orada bir korgeneralimiz görevli.

Diğer yandan da...

BAŞKAN – Müsteşar, Köksal Bey?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Evet efendim.

BAŞKAN – 2 müsteşarımız var.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Evet, 2 müsteşarımız var.

Diğer yandan, Savunma Sanayi Müsteşarlığımız ayrı bir tüzel kişilik. Tedarik, sanayileşme politikalarını belirleyen, AR-GE, Savunma Sanayi Destekleme Fonu marifetiyle bu projeleri yürüten ayrı bir tüzel kişilik.

Hukuki altyapımıza baktığımızda, ihtiyaçların belirlenmesi, malumunuz, Genelkurmay Başkanlığımızca, ilgili kuvvetler ihtiyaçlarını bildirdikten sonra Genelkurmay Başkanlığımız belirliyor. Millî Savunma Bakanlığımız şu andaki hâlihazırdaki durumda, az önce bahsettiğimiz Müsteşarlık marifetiyle, silah araç gereç, her çeşit lojistik ihtiyaç maddelerinin tedarikinden sorumlu durumda; ki, bize de uygulanan kısımlar var. Bizim de, Savunma Sanayi Müsteşarlığı olarak -1985 yılında kuruldu- 3238 sayılı Kanun çerçevesinde, modern savunma sanayisinin kurulması ve Silahlı Kuvvetlerin modernizasyonu şeklinde özetlenebilecek 2 ana maddede oluşan görevimiz söz konusu. Müsteşarlığımız bu görevlerini ağırlıklı olarak Savunma Sanayi Destekleme Fonu marifetiyle gerçekleştirilmekte. Bu bizim şu anda bütün projelerimizin desteğini sağlıyor. Tabii, farklı kurumlar için farklı organizasyonlar olur, ona ayrıyeten gireceğim.

Kurumumuzdaki karar süreci Sayın Başbakanımızın başkanlığında toplanan İcra Komitesi marifetiyle yapılmakta, Başbakanımız bu kurula başkanlık etmekte, Genelkurmay Başkanımız ve Millî Savunma Bakanımız üyeleri, Savunma Sanayi Müsteşarlığı da sekreteryaya görevini yapmaktadırlar. Ve sekreteryadan kastımız da, tabii, bütün projelerin gerçekleştirilmesi ve ardından bu heyete sunulması ve kararların çıkarılması şeklinde.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016 Saat : Kayıt: Milli Savunma

Stenograf : Uzman :Sayfa: 5

Peki, Savunma Sanayi Müsteşarlığı bu iki görevini nasıl gerçekleştiriyor? “İki ana görev” demiştim. Silahlı Kuvvetlerin modernizasyonu ve modern bir savunma sanayisinin gelişimi. Bunu uyguladığımız sanayi ve teknoloji geliştirme stratejileri, uluslararası iş birliğine yönelik ihracat, teşvik yönündeki stratejilerimiz, ofset mekanizmaları, bu ürünlerin alınmasına ilişkin tedarik yöntemlerimiz, ana platform tedariklerinde, farklı proje modellerinde tedarik yöntemleri. Tabii, bu projeler gerçekleştirilirken de, elbette, kalite test, sertifikasyon şeklindeki uygulamalarımız söz konusudur.

Müsteşarlığımız organizasyonuna baktığımızda, 4 müsteşar yardımcılığı ve 20 daire başkanlığı şeklinde, nispeten yalın bir organizasyon yapımız var. Ağırlıklı proje ekseninde örgütlenmiş durumdayız. Hukuk Müşavirliğimiz var, Özel Kalem Müdürlüğümüz var ama, yansından da görüleceği üzere, ağırlık olarak proje dairelerimiz görev yapmakta. Yaklaşık 2,5-3 diyebiliriz Müsteşar Yardımcılığımız hâlihazırda projelerden sorumlu olarak görev yapmakta.

Bir diğer Müsteşar Yardımcılığımız, Kurumsal Hizmetler. Orada da personel, idari, mali işler gibi kurumsal açıdan ihtiyaç duyduğumuz hizmetler verilmekte.

Müsteşarlığımız personel sayısı toplamda 552 şu anda, hâlihazırdaki durum itibarıyla. “Bunun yaklaşık olarak 440 kişisi doğrudan projelerde çalışıyor.” diyebiliriz. Geriye kalan yaklaşık 110 kişilik kısmı da destek noktasında, idari noktada projelerimiz ve faaliyetlerimizi destekler durumda.

Yüksek ağırlıklı olarak eğitilmiş, onu da bahsetmek gerekirse. Ortaöğretimden sadece 10 kişi, onun dışında kalanların tamamı ön lisans, yüksek lisans, doktora yapmış personel den oluşmakta. Nispeten genç. Ortalama yaşımız 35-40 arasında.

“Müsteşarlığımız nasıl proje yapmakta?” dediğimizde, proje döngümüz belki bir miktar karışık gelebilir ama basit aslında. Genelkurmay Başkanlığımızın ve son dönemde Emniyet Genel Müdürlüğümüzün ve MİT Müsteşarlığımızın ihtiyaçları öncelikli olarak bize gelmekte. Biz bu ihtiyaçların gerekiyorsa fizibilite çalışmalarını yapıyoruz, ardından modelliyoruz. Bu projelerin yurt içinden mi, yurt dışından mı, ortak üretim mi, hangi model çerçevesinde tedarik edilmesi gerektiği konusunda çalışma yapıyoruz. Ardından, Bakanımızdan bir olur alıyoruz. Projenin başlaması için bir olur. Burada, işte, bahsettiğimiz çalışmaların neticelerini koyuyoruz. İşte, “Şu model çerçevesinde, şu projenin, şu amaçla başlatılması” şeklinde. Ardından, biz bilgi istek dokümanı ya da teklife çağrı dosyası yayınlıyoruz. Bilgi talep etmemiz gerekmesi hâlinde bilgi istek dokümanı, gerekmemesi hâlinde de doğrudan firmalara teklife çağrı dosyası yayınlıyoruz ve ihaleleri, tabii, aldığımız teklifleri değerlendirerek neticelendiriyoruz. Sonuçlarını da, az önce bahsettiğim, Bakanımızın başkanlığındaki İcra Komitesine sunuyoruz. Burada yeşille görülen kısmı ben özellikle dikkatinize arz ediyorum.

BAŞKAN – Köksal Bey, Komite üyelerini söyler misiniz? Komitede Başbakanımız var, başka kimler var?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Genelkurmay Başkanımız ve Millî Savunma Bakanımız.

BAŞKAN – Komitede 3 kişi var; Başbakanımız, Genelkurmay Başkanımız ve Millî Savunma Bakanımız; 3’ü karar veriyor.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Evet.

Savunma Sanayi Müsteşarlığı olarak da sekretarya görevini üstlenmiş durumdayız. Genelkurmay Başkanı, Silahlı Kuvvetlerin ihtiyaçları için bu bahsettiğimiz İcra Komitesi marifetiyle kararları alıyor. Emniyet Genel Müdürlüğü ve MİT ihtiyaçları için ise Sayın Başbakanımızın oluru yeterli olmuş oluyor. Böyle bir farklılık var. Ardından, İcra Komitesinde çıkan karara göre biz firmalarla sözleşme görüşmelerine geçiyoruz. Sözleşmeyi imzalıyoruz, üretimi takip ediyoruz -ki, malumunuz, bizde projeler uzun solukludur- projelerin takibinden sonra neticelendirilmesi, ürünün son kullanıcıya, Silahlı Kuvvetler ya da Emniyet Genel Müdürlüğü ya da MİT Müsteşarlığı tesliminden sonra bizim işimiz o noktada bitmiş oluyor idi ama geçtiğimiz dönemde başlattığımız çalışmalarla artık ömürdevir -onlardan da bahsedeceğim- boyunca destek noktasında da projelerimiz devam etmiş oluyor. Dolayısıyla bu döngü aslında ürünün Silahlı Kuvvetler -ya da kullanıcı kimse- envanterinde kaldığı sürece devam eden bir döngü olmuş oluyor. İhtiyaç geldikçe biz bu çevirimi yaşamış oluyoruz.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Konu geçmeden bir şey sorabilir miyiz?

BAŞKAN – Estağfurullah, buyurun efendim.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Sayın Müsteşar Yardımcısı, bu Genelkurmay Başkanlığı, son zamanlarda da Emniyet Genel Müdürlüğü ve MİT ihtiyaçlarını da... İcra Komitesinde, gördüğüm kadarıyla, Başbakan, Genelkurmay Başkanı ve Millî Savunma Bakanı var. Emniyet Genel Müdürlüğü doğrudan Başbakanlığa değil, İçişleri Bakanlığına bağlı. Yani, İçişleri Bakanlığına bağlı Emniyet Genel Müdürü ihtiyaçlarını doğrudan Başbakanı mı bildiriyor? Nasıl oluyor?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Hayır, bize, Bakanlığımıza bildiriyor ama Başbakanımızın kararıyla tabii projeleri başlatıyoruz.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Hayır, onu demedim. Yani, Genelkurmay Başkanlığı ordunun ihtiyaçlarını bildiriyor, MİT doğrudan Başbakanı mı bildiriyor? zaten, MİT de Başbakanı bildiriyor. Emniyet Genel Müdürü İçişleri Bakanını atlayarak mı bildiriyor ihtiyaçlarını Başbakanlığa? Onu soruyorum.

BAŞKAN – Köksal Bey, MİT ve emniyetin ihtiyaçlarının karar mercisinde, biliyorsunuz, Sayın Müsteşarın teklifi, Bakanımızın uygun görüşü ve Başbakanın oluruyla oluyor MİT ve emniyette. Bakan Millî Savunma Bakanı.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Emniyet Genel Müdürlüğü Millî Savunma Bakanlığına bağlı değil ki.

BAŞKAN – Değil tabii ama şöyle: Emniyet Genel Müdürlüğü ihtiyacını Savunma Sanayi Müsteşarlığına bildiriyor. Savunma Sanayi Müsteşarlığı ihtiyacı projelendiriyor, olur alıyor. Olurda, Savunma Sanayi Müsteşarı, Millî Savunma Bakanı ve Başbakan var, İçişleri Bakanı yok. O süreçte İçişleri Bakanı yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016

Saat :

Kayıt: Milli Savunma

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 6

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – İşte, onu öğrenmek istedim. Bağlı olduğu Bakanlıktan bağımsız olarak...

BAŞKAN – Baştan yoktu, 2011’de dâhil oldu.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Emniyet Genel Müdürlüğü dâhil olduğuna göre İçişleri Bakanının da İcra Komitesinde olması gerekir diye düşündüm de soruyu ondan sordum.

BAŞKAN – Evet ama kanundaki yapı bu şekilde.

Buyurun.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Efendim, sadece TSK’nın ihtiyaçları İcra Komitesinde karara bağlanıyor, öbürleri Başbakan oluruydu efendim.

BAŞKAN – Yani ihtiyaç sahibi Türk Silahlı Kuvvetleriyse orada Genelkurmay Başkanı var karar merciinde. İhtiyaç sahibi Türk Silahlı Kuvvetleri değilse, MİT’se, EGM’yse, orada Başbakan, Savunma Bakanı ve Savunma Sanayi Müsteşarı var.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Sayın Başkan, Emniyetin, Emniyet Genel Müdürlüğünün sadece acil ihtiyaçlarıyla sınırlı bir şey olduğunu da belirttim. Emniyet Genel Müdürlüğü ihtiyaçları değil, acil olan ihtiyaçları için bu mekanizma çalışıyor.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – “Emniyet Genel Müdürlüğü de, MİT de son zamanlarda katıldı işe.” dediğiniz için sordum soruyu. Acil ihtiyaç varsa o doğrudan doğruya Başbakanlığa bildiriliyor.

BAŞKAN – “Güvenliğe ilişkin, güvenlik ve istihbarata ilişkin acil ihtiyaçları EGM’nin, Emniyet Genel Müdürlüğünün, yine MİT’in de istihbarat ve güvenliğe ilişkin ihtiyaçları” diye yazıyor. Kanun o şekilde.

Buyurun Köksal Bey.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Sayın Başkan, teşekkür ediyoruz destekleriniz için.

“Bu çalışmalarını Savunma Sanayi Destekleme Fonu vasıtasıyla yapıyoruz.” demiştik. Toplam, şu andaki, hâlihazırda, yıl sonu itibarıyla, 2015 yılı sonu itibarıyla fonumuzun kaynak toplamı 6,2 milyar dolar. Bu yalnız şöyle anlaşılmasın: Bu paranın tamamı şu anda bizde değil, yaklaşık 2 milyar dolarlık bir kısmı bizim bankalardaki hesabımızda. Ancak diğer geri kalanı alacaklı olarak hazinede bulunmakta, ihtiyaç duyuldukça bize aktarılmakta.

BAŞKAN – Köksal Bey, yani “Şu anda Savunma Sanayi Destekleme Fonunda Savunma Sanayi Müsteşarlığının kullanabileceği kaynak kâğıt üzerinde 6,2 milyar.” diyebilir miyiz?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Doğrudur.

BAŞKAN – Ama “cash”?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – “Cash” 2 milyar dolarımız var.

BAŞKAN – 2 milyarı “cash” olmak üzere 6,2 milyar kaynağı var.

Devam edelim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Bir detayı vurgulamakta fayda var Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Burada mevcut projelerimizin, yürüyen projelerimizin gerçekleşmesi ve ödemelerin yapılması durumunda fonumuz aslında eksi vermekte.

BAŞKAN – Köksal Bey, şeyi de açıklayabilirsin. Hani, bu projelerin yürütülmesi sırasındaki ödeme takvimi ile ödeme takviminin zamanında, proje kabul işlemleri ya da tasarımlar zamanında takvime uygun olsa aslında eksideyiz. Yani bu fazla gözükken para aslında projelerin yürütülmesi esnasında karşılaşılan, tasarım, kabul işlemlerinde karşılaşılan sorunlardaki gecikmelerden dolayı para elde varmış gibi gözüküyor ama aslında böyle fazla bir para yok.

Devam edelim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Projelerimize baktığımızda, 1990’lardan önce ağırlıklı olarak “Hazır olalım.” şeklinde giden projelerimiz 1990’lı yıllardan itibaren ortak üretim modeline doğru dönüştü. 2000’li yıllardan itibaren, işte, ALTAY, ATAK, MİLGEM, Hürkuş, ANKA gibi projelerimizle birlikte, artık, platform tasarımına girmeye başladık. 2010’dan itibaren de yeni projelerimizle birlikte, işte, Özgün Helikopter, Millî Muharip Uçak, GÖKTÜRK-3 uydusu gibi farklı alanlardaki projelerimizle artık “bütünleşik tasarım” dediğimiz gerek platform gerekse alt sistemlerin yurt içinde tasarlanması safhasına geçtik. İnşallah, bundan sonraki boyutumuz da teknolojik olarak, tamamıyla yurt içinde teknolojinin geliştirilerek “mutlak yerlilik” dediğimiz hedefe ulaşılması.

BAŞKAN – Yani “Tasarım ağırlıklı işler yapıyoruz.” diyorsunuz.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Evet, 2010’dan itibaren ağırlıklı olarak tasarım projelerimiz yer almakta.

Şimdi bu projelerden bir miktar bahsedeceğim. Hâlihazırda yürüyen, sözleşmesi bağlanmış toplam 233 sözleşmemiz var -ki bunların toplam bedeli 31 milyar doları buluyor- ama toplamda sözleşmesi bağlanmamış, hâlihazırda ihtiyaçların geldiği, teklifin değerlendirildiği, çeşitli aşamalarda olan projelere baktığımızda da 450’yi buluyor. Bunlardan 233’ünü -net bir şekilde çünkü bugün itibarıyla elimizde olduğu için- size aktarma ihtiyacını hissettik, 233 projemiz var, 31 milyar dolar mertebesinde. Bunların da sayısal olarak baktığımızda, ağırlıklı olarak yurt içi geliştirme projeleri olduğunu görüyoruz, 107 civarında. Ki bu yaklaşık yarısı oluyor, AR-GE projelerini de eklediğimizde yüzde 70’lere ulaşıyoruz. Tabii, burada bir noktanın da altını çizmek lazım. Proje sayısı açısından

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016

Saat :

Kayıt: Milli Savunma

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 7

yerlilik, yurt içinde geliştirme fazla olmakla birlikte rakamsal boyutta bu oran farklılaşabilir, yurt dışıyla ortaklık yaptığımız, yurt dışından doğrudan aldığımız ürünlerde rakamlar bir miktar daha yüksektir.

Şimdi bazı projelerimizi size aktaracağım, yaklaşık 14 tane projeyi burada Komisyonun huzurunda anlatmayı planladık: ALTAY, Uzun Menzilli Tanksavar, Modern Piyade Tüfeği, MİLGEM, Havuzlu Çıkarma Gemisi, Yeni Tip Denizaltı ve diğer hava araçları projeleriyle, bir de Ankara Uzay ve Havacılık İhtisas Projesi var, ondan kısaca bahsedeceğim:

ALTAY Projesi malumunuz, OTOKAR ana yükleniciliğinde ve ülkedeki bütün altyapı kaynaklarının kullanıldığı bir proje. Hâlihazırda prototip geliştirme süreci devam ediyor. Planlamamız önümüzdeki yılın son çeyreğinde kalifikasyon testlerinin tamamlanarak seri üretime hazır hâle gelmesi. Aynı anda da seri üretime yönelik çalışmalarımız da başladı, Otokar'dan ilk teklifi istedik, bir miktar uzatma olmakla birlikte, bu ayın sonuna kadar, 18 Ocak itibarıyla OTOKAR'dan seri üretime yönelik teklifini alacağız.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Başkanım, başka yerden teklif alındı mı, sadece OTOKAR'dan mı, onu da sorabilir misiniz.

BAŞKAN – Sadece OTOKAR'dan mı, başka yerden teklif...

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Başlangıçta sadece OTOKAR'dan alıyoruz, gelen teklifin değerlendirilmesine göre...

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, şöyle bir açıklama yapayım: Sözleşmemiz üretim döneminin sonunda prototipi geliştiren OTOKAR firmasından teklif alınmasını öngörüyor. Bu sebeple öncelikle OTOKAR'ın teklifini bekliyoruz, bu değerlendirilecek. Bu, aldığımız ilk teklif efendim.

ÖMER ÜNAL (Konya) – Projelerin, Başkanım, nerede yapıldığının da belirtilmesini özellikle istiyorum yani OTOKAR Projesi nerede, Bursa'da mı, İstanbul'da mı, İzmir'de mi yani bütün projeler hangi ilde gerçekleşiyor?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Adapazarı Arifiye efendim.

ÖMER ÜNAL (Konya) – Bütün projeler için hangi ilde gerçekleştiğini de öğrenmek istiyorum.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Bir diğer projemiz Uzun Menzilli Tanksavar UMTAS...

BAŞKAN – Köksal Bey, ALTAY'ı çok kısa geçtik, ALTAY'da video, film falan yok mu? Yani, son testlerden video falan yok mu? Çok kısa geçtiniz, ALTAY iki dakika olmaz yani.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – O borcumuz olsun, canlı göstereyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Mesela, kaç prototip şu anda yaptık, ondan sonra, hangi testlerden geçirdik? Mali boyutu nedir, kaç para ödedik şimdiye kadar?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Sayın Başkanım, sayın heyet üyeleri; ALTAY Projesi kapsamında toplam 5 adet prototip ürettik. Bunlardan bir tanesi tankın mobilite özelliklerini test ettiğimiz yani otomotiv özelliklerini test ettiğimiz mobilite demonstratörü, ikincisi atış kabiliyetini test ettiğimiz atış demonstratörü. Bunlardan sonra 2 tane de prototip araç ürettik. Beşinci aracı ise sadece zırhı test etmek üzere, üzerinde atış yapmak üzere ürettik. Toplam 5 tane prototip üretiliyor. Bunlar, şu anda, her 5 prototip de, atış prototipi de dâhil olmak üzere Türkiye'nin değişik yerlerinde teste tabi tutuluyor, hâlen mobilite ve atış testleri Acıkır Polatlı'da. Şu anda, mobilite testini önümüzdeki günlerde, on beş-yirmi gün içerisinde Sarıkamış'a gönderip kış testlerini yapacağız. Ön bilgi olarak, şu anda, tankımızın dünyadaki örneklerinden geride kalmayacak, hatta onun ötesine geçecek sonuçlar alabildiğini gururla söyleyebiliriz. Müsteşar Yardımcımızın da söylediği gibi, video ve canlı demoyu borcumuz olarak aldık efendim.

BAŞKAN – Mesela, başka hangi firmalar görev alıyor? Sadece OTOKAR yapmıyor bunu, burada ASELSAN var, ROKETSAN var, Makine Kimya var.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Tabii efendim.

Tankın üzerindeki atış kontrol sistemleri, görüş cihazları, aslında tankın sinir sistemi dediğimiz, esas tankı tank yapan özellikler ASELSAN tarafından tasarlanıp üretilmekte. Yine, tankın zırhı yani bir tankı yine tank yapan özelliklerden bir tanesi dayanımı, bu da ROKETSAN tarafından -özgün geliştirme imkânına da kavuştuk- üretilmekte. Nitekim, en son, top silah sistemi de Makine Kimya tarafından üretiliyor.

BAŞKAN – Teknik destek aldığımız Kore var ayrıca.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, Kore'yle, projenin başlangıcında Türkiye'nin daha önce tank yapmamış olduğu göz önüne alınarak Kore Savunma Bakanlığıyla, DAPA'yla, -Savunma Sanayi Müsteşarlığının benzeri bir kuruluşu- bir anlaşmamız oldu, bu kapsamda ROTEM firmasıyla ve ADD'yle -yine bir TÜBİTAK benzeri bir kuruluşu orada- teknik destek anlaşmalarımız oldu. Bize sıkıştığımız değişik alanlarda destek sağlamalarını öngörmüştük. Ancak, gelinen aşamada şunu söyleyebiliriz, şu anda bizim firmalarımız... Tabii, bunların bazılarının detaylarını benim de söyleme yetkim yok. Ancak, Koreli firmaların daha ötesinde yerlere geldiğimizi gururla ifade edebilirim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Bir parantez açalım, motor tabii, şu anda Alman MTU motoru var üstünde, bir motor geliştirme projemiz de şu anda verildi, hem motor hem transmisyonla güç paketi diyoruz, onun geliştirme işlemleri de devam ediyor çünkü nihai olarak böyle bir ürünün kritik aşamalarda önümüzü tıkayacak... Bazı parametrel erde tıkanmasını istemiyoruz. O yüzden, motor ve transmisyon son derece önemli ve tank motoru ve transmisyonu gibi çok zor bir yerden başladık ama hedefimiz onu da inşallah, yerleştirerek tankımızı bir an evvel bağımsız kılmak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016

Saat :

Kayıt: Milli Savunma

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 8

BAŞKAN – Motoru nerede yapacağız?

ÖMER ÜNAL (Konya) – Sayın Başkanım, şu anki ALTAY Projesi’nde kullanılan malzemelerin ne kadarı yerli, yüzde 100 mü yerli, hani, motor Alman menşeli, bunları da merak ediyoruz?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Şimdi, efendim, demin sunumda da arz edildiği üzere bu projemiz aslında yerli bir platform geliştirme projesiydi. Biliyorsunuz, 2000 öncesinde kendi tüfeğimizi bile üretemeyecek, tasarlayamayacak durumdaydık. Şu anda gelinen aşamada tamamen özgün, bütün hakları bize ait olan ve istediğimiz ülkeye rahatlıkla teklif edebileceğimiz bir tasarımı oldu. Üzerindeki alt sistemlerde, özellikle atış kontrol sistemimizde bir bağımsızlığımız var, ASELSAN tarafından üretilmekte. Tank topunda bir Kore lisansı söz konusu, ancak bu, bizim açımızdan çok kritik olarak görünmüyor yani geliştirilebilir, Makine Kimyamız gerekli kabiliyete sahiptir çünkü bunun tasarımında bir optimizasyon yapmak durumundaydık, hepsini sıfırdan da geliştirebilir, çok uzun süreye de yayabilirdik ancak kritiklik arz etmeyenleri yabancı kullanabilirdik. Yine, Sayın Müsteşarımın biraz önce ifade ettiği gibi, motor ve transmisyon şu anda MTU güç paketi kullanılıyor, Euro-Powerpack kullanılıyor fakat bununla ilgili projemiz devam ediyor. Projemiz tamamlanır tamamlanmaz motor ve transmisyon da yerli olarak yüklenecek.

Esas, en önemli konu zırhtır. Projenin başlangıcında zırh konusunda yine Sayın Başkanımızın da vâkıf oldukları gibi, Kore firmalarıyla çalışmaya başladık. Ancak, gelişen zaman zarfında bu konuda da kendi teknolojimizi geliştirebildik ve şu anda burada da dünyada iyi bir konuma geldiğimizi ifade edebilirim. Yani, şöyle söylersek çok detay alt sistemlerde, diyelim, bir servo motor fizibil olması açısından, üretim miktarları açısından yurt dışından getiriliyor olabilir ancak kritik bütün alt sistemleri ya kendimiz üretiyoruz ya da üretmek üzere gerekli önlemleri aldık efendim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Bu arada yerlilikle ilgili bir parantez açmak istiyorum. Mesela, zırh çeliği veya işte bazı servo motorlar veya motorun donanımında olan buji benzeri unsurları düşünün, bunların epey bir kısmını sadece fizibilite açısından dışarıdan temin ediyoruz. Mesela, Türkiye zırh çeliği yapabilir mi? Yapabilir ama zırh çeliğini üreten tesislerinizi harekete geçirmek ve bir hacim oluşturmakla ilgili fizibilite sorunu olduğu için şu anda hem gemi çeliğini hem zırh çeliğini dışarıdan almayı tercih ediyoruz. Bizim asıl amacımız, Savunma Sanayi Müsteşarlığı olarak ülkede o kritik teknolojinin olup olmadığı ve bizim ihtiyacımız olduğu zaman onu üretip üretemeyeceğimiz. Şu anda, tercihen dışarıdan temin ettiğimiz bazı şeyleri içeride yapabiliyoruz yapamadığımız bizim için çok önemli ama tabii, motor gibi büyük bir aksam da burada tercih değil, mecburiyet söz konusu. Bu mecburiyeti de aşmak üzere faaliyetlerde bulunuyoruz. Radarımızda olan şey şu: En alt sistemlere kadar, en alt unsurlara kadar başımız sıkıştığında, daraldığımızda kendi iç kaynaklarımızda o işi yapabilmek bizim için ana prensip.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Bir şey sorabilir miyim mümkünse.

BAŞKAN – Buyurun.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Müsteşarım, şimdi, söylediklerinizi biraz netleştirerek, teyit aramak istiyorum: Şimdi, topun, zırhın ve motorun dış patentli olduğunu ifade ettiniz. Burada bizim öngörümüz, burada bizim uzun vadedeki plan programımızda bunların da tabii ki teknik kapasiteleri ölçülerek, ekonomik boyutuna bakılarak yerleştirme öngörüsü var mı Müsteşarlığımızın yoksa maliyet ya da zaman kaybı dikkate alınarak böyle bir tercih yapmaya devam edecek miyiz?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Şimdi, gövdeyi oluşturan bir zırh çeliği var, bu çelik tercihen temin ediliyor ama bunun çok kolay şekilde içeride yapılması, hatta seri üretimin artması durumunda içeride yapmamız mümkün. Bir de zırh var yani çeliğin üzerine koyduğumuz tank zırhı var. O zırh tamamen şu an kendi geliştirdiğimiz teknoloji ve iş birliği yaptığımız Kore teknolojisinden daha önde bir noktaya gelebilmiş durumdayız. Namlu, evet, bir lisans ve bir ödeme sürecinden geçilerek yapıldı ama şu anda Makine Kimya Endüstrisi tek başına kalsa o namluyu çok rahatlıkla kendisi yapabilir, orada da bir bağımlılık söz konusu değil. Geriye kalıyor motor ve transmisyon. Şu anda, onda bağımsız değiliz ama onun da geliştirme süreci bittiğinde... Şu anda, proje TUMOSAN tarafından yürütülüyor, ilk mühendislik çalışmaları İstanbul’da yapılıyor ama nihai olarak Konya’da bu işlemler yürütülecek, yapılacağı yer de bu şekilde.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Yani “Potansiyelimiz var -öyle anlıyorum- ama birtakım bürokratik ya da farklı birtakım şeyler var.” diyorsunuz

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Şu anda olmayan, kesin olmayan dediğimiz şey mesela, motor ve transmisyon ama onu da planlıyoruz.

BAŞKAN – Tabii, bu projenin nihai hedefi, Silahlı Kuvvetlerin -yaklaşık da olabilir- tank ihtiyacı ne kadardır? Öngörülen bir tarih var mı? Bütün tankların ALTAY Tank olarak değiştirilmesi projesi...

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, şu anda, öngörülen, ilk aşamada 250 tanklık bir üretim söz konusudur. Ancak, şu anda sizin de bildiğiniz gibi Türkiye Cumhuriyeti’nin envanterinde bine yakın tank vardır ve bunların da bazıları çok yenidir, “Leopard 2” tabir ettiğimiz, bazıları orta yaşlıdır “Leopard 1” ve çok eski M-60, Amerika’dan hibe olarak alıp modernize ettiğimiz tanklar vardır. Bunların bilgisi tabii ki Türk Silahlı Kuvvetlerimizdedir hangi süreçlerde modernize edileceği. Şu anda bizim için planlanan ilk aşamada 250 tanktır ancak elimizde teknoloji olduktan sonra bu elimizdeki tüm envanteri tabii ki değiştirmek mümkündür.

BAŞKAN – Dış pazar açısında ümit vadeden gelişme var mı, pazar var mı?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Orada oldukça ümitliyiz, zaten, motor ve transmisyonda da biraz acele etmemizin sebebi o. Biliyoruz ki bu tür ihracat fırsatlarının önündeki en büyük engel dışa bağımlı olduğumuz unsurlar. Özellikle, Körfez ülkelerinde büyük ilgi var, Orta Asya ülkelerinin bazılarında görüşmeler yapılıyor. Pakistan dâhil, Körfez ülkeleri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016 Saat : Kayıt: Milli Savunma

Stenograf : Uzman :Sayfa: 9

dâhil yani dostluk ilişkilerimizin daha yakın olduğu ülkelerde tanka ilginin büyük olduğunu söyleyebiliriz. Özellikle, şu anda devam eden atış testlerine bazı ülke temsilcileri davet edilip gösteriler yapılıyor, onlar da bu testleri görüyorlar ve çok memnun olarak ayrılıyorlar. Geniş bir ilgi olduğunu söyleyebilirim. En son Suudi Arabistan ziyaretimizde de bu ilginin yine üst seviyede olduğunu gördük.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, ben, yerlilikle ilgili soruya bir ilave yapayım, yanlış bir bilgi kalmasın: Şimdi, efendim, biz ilk Kore'yle başladığımızda elimizde hiçbir teknoloji yoktu. O zamanki anlaşmamızda, ilk üretimden bir miktar topun kendilerinden alınması öngörülüyordu. Bundan dolayı şu anda Kore'den alıyoruz ilk topları ancak yani bu topu Makine Kimyanın geliştirmesi mümkündür, bu yapılabilir fakat bir anlaşmamız olduğu için öyle gidiyoruz.

Tank gövdesi de, Sayın Müsteşarımın da ifade ettiği gibi, iki parçadan oluşuyor. Birincisi: Tankın içini oluşturan yani karoser diyelim kaba bir tabirde. Bu herhangi bir kritikliği olmayan bir bölüm. Bu ekonomik olması açısından dışarıdan alınıyor. Ancak, esas, üzerine seramikten yapılan yani değişik malzemeler kullanılarak esas gelen mermiyi durduran kısım var, zırh dediğimiz kısım, bunu tamamen yerli teknolojiyle, tüm hakları bize olarak ve bizim geliştirdiğimiz bir teknoloji olarak ROKETSAN üretiyor.

BAŞKAN – ALTAY'ın mali boyutu ne mertebede? Onunla ilgili bir soru vardı. ROKETSAN, Makine Kimya, ASELSAN, OTOKAR payları toplamı ne kadar?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Geliştirme projesinin maliyeti 550 milyon dolar. Sözleşmemiz bu şekilde ancak bu yani 5'e bölünüp tank fiyatı bulunacak diye bir şey değil, bu bir geliştirme projesidir. Tankın birim fiyatı, bize satış fiyatıyla ilgili olarak da şu anda 18 Ocakta teklif bekliyoruz OTOKAR'dan. Bu elimize ulaştıktan sonra bilgi sahibi olacağız. Ama 550 milyon dolar şu anda 5 prototip tankın geliştirilmesi için ödediğimiz para.

BAŞKAN – Başka sorumuz yoksa devam edelim.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Başkanım, sadece şunu merak ediyorum.

Bu teklif tarihi 18 Ocak 2016 diyor ya, bu aşamada testler bitti mi, seri üretim aşaması teklif alındığında testlerden önce mi olacak sonra mı olacak? Gelindiye bu teklif mesela verildi, ne zaman başlayacak?

BAŞKAN – Evet Serdar Bey...

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim şu anda testler devam ediyor ancak sistemde belli bir olgunluk seviyesine geldiğini düşündük geçtiğimiz yıl içerisinde. Bundan dolayı da gerek kontratta yazılı takvime uygun olarak gerekse de bu olgunluğu gördüğümüz için bu süreci başlattık. Şu anda kritik bir husus kalmamıştır diyebiliriz ama tankın testleri örneğin, demin de söylemiştim, kış testi, önümüzdeki ocağın sonlarına doğru Sarıkamış'ta icra edilecek. Bunlar devam ediyor ancak tankımız şu anda kanlı canlı olarak hareket hâlinde ve atış yapmaktadır.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Teklif alındığında seri üretime başlanabilir, öyle mi algıyorsunuz?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Evet efendim. Bir hazırlık süreci olacaktır mutlaka. Gerekli endüstri... Çünkü şu anda üretilen prototip yani bir şekilde elde üretiliyor. Bunun seri üretimi için bir endüstriyel hazırlık dönemi mutlaka olacaktır ancak hazırız tabii ki.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Belki şöyle söylemek daha doğru olacak.

Testlerin gidişatına bakıldığında şu anda önümüzde kritik gördüğümüz, teknolojik olarak burayı aşsak dediğimiz hiçbir şey kalmadı. Yani testlerin belki adet olarak tamamlanması ve olgunlaşması süreci devam ediyor. O açıdan da seri üretimle ilgili teklifi alarak çünkü bu bir değerlendirme süreci ve hazırlık süreci olacaktır. Bir ön almak açısından başlatılmıştır ve eğer testlerle ilgili teknolojik olarak herhangi bir soru işareti olsaydı kafamızda bu seri üretim teklifini almazdık.

Tabii, şunu tekrar yinelemekte fayda var: İlk geliştirme sözleşmesinin şartlarından bir tanesi seri üretim teklifini geliştirme yapan şirketten almak. Bu, sözleşmenin şartı. Bu teklifi alacağız, değerlendireceğiz, kendimizin de bir maliyet ve hesap öngörüsü var. Eğer teklif bu çerçevede bize uygun gelmezse tabii, daha ileriki aşamalarda tekrar teklifin yenilenmesi ve açılmasını, başkalarının da teklif vermesini isteyebiliriz.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – “Bir öngörümüz var.” dediniz. Aşağı yukarı -yani belki açıklanmaması gerekiyorsa anlayabilirim- bir tank maliyeti olarak ne kadar bir rakam öngörüyorsunuz?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Tam rakam vermeyeyim ama bu geliştirme maliyetinin 40' ta 1'i bir tanka denk gelir gibi düşünün.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Yani aşağı yukarı 10 milyon dolar falan.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Biraz daha yüksek, euro olarak şey yapalım.

BAŞKAN – Evet, devam edelim Köksal Bey.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Bir diğer projemiz, Uzun Menzilli Tanksavar Projesi. Bu ROKETSAN, Ankara'da Elmadağ'da malumunuz kurulu. ROKETSAN ana yükleniciliğinde ASELSAN, HAVELSAN ve SDT anonim şirketlerinin, alt yükleniciliklerinde yabancı firmalar da var elbette ama bunlar yerli ana alt yükleniciler, ASELSAN, HAVELSAN ve SDT de yine Ankara'da. ASELSAN'ın üç değişik yerleşkesi var, Akyurt'ta, Macunköy'de, Gölbaşı'da. HAVELSAN Eskişehir yolunda malumunuz. SDT firması da hâlihazırda ODTÜ Teknokent'in içerisinde faaliyet gösteren bir firmamız.

Yurt İçi Geliştirme Projesi, bu füzenin geliştirilmesi amacı ATAK helikopterlerine entegre edilerek tank hedeflerinin vurulmasıdır. Hâlihazırda füze tasarım doğrulama atışları, lançer kalifikasyon testleri devam etmekte. Devam etmekten kastım aslında canlı atışlar yapılmakta Konya Karapınar'da. Bu yıl içerisinde bu faaliyetler tamamlanacak inşallah ATAK helikopterlerinin uzun

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016 Saat : Kayıt: Milli Savunma

Stenograf : Uzman :Sayfa: 10

menzilli tanksavar atma kabiliyeti de bu yıl içerisinde böylece entegre edilmiş olacak. Hâlihazırda ATAK'tan atılıyor. Atılıyor ama kalifikasyon süreci devam ediyor şeklinde aktarabilirim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Tabii, bunu da bir ailenin ana ferdi olarak düşünmek lazım. Bu füzenin değişik türevleri de devam edecek. Sadece ATAK'tan atılan bir ürün diye düşünmeyin, çeşitli platformlarda, çeşitli ortamlarda kullanılabilen versiyonları geliştirilmekte yani bu bir aile oluşturacak.

BAŞKAN – Bu da tank gibi bir tasarım projesi. Henüz tedarik aşamasında değiliz değil mi?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Evet değil.

MEHMET DEMİR (Kırıkkale) – Menzili ne kadarki acaba bunun?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI MURAT MUSTAFA ŞEKER – 8 kilometre.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Bunun proje maliyeti ne kadar?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI MURAT MUSTAFA ŞEKER – Bunun geliştirme maliyeti diyebiliriz tabii, seri üretim birim maliyeti çıkacak. 50 milyon dolar civarında.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Yani ALTAY için 550 milyon dolar dediniz, bunun için 50 milyon dolar.

BAŞKAN – İsmail Bey, sunumlarda maliyet bilgileri eksik kalmış herhâlde. Bunun stratejik bir hedefi mi var? Maliyet bilgileri yok. Yani ne olacak, bunu herkes biliyor yani. Basın yazıyor, herkes yazıyor. Yani Komisyonumuzun bilmesinde bir mahzur mu var? Köksal Bey, sunumu niye eksik hazırlıyorsunuz?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Para noktasında cimri davrandık.

BAŞKAN – Yani şimdi, koskoca UMTAS bir sayfa bir şey. Bunu...

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Yani, harcarken cimri davranmıyorsunuz, bize söylerken mi cimri davranıyorsunuz.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Sayın Başkan, şöyle ifade edelim. Aslında bakarsanız biz bunu bir tanışma ve ilk bilgilendirme toplantısı olarak kabul ettik. Aslında biz sizleri Müsteşarlığımıza bekliyoruz. O zaman asıl yani doğrusunu isterseniz biz çok daha detaylı bilgiler içeren sunumu Müsteşarlıkta vermek istiyoruz size. Biraz da amacı odur.

BAŞKAN – Yani burada olması, Müsteşarlıkta olması... ("Bizi sahaya çekiyorlar." sesleri)

"Bizi sahaya çekiyorlar." diyor arkadaşlar.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Evet, biraz da öyle yapmak istiyoruz.

BAŞKAN – Oysa biz sizin burada oynamanızı istiyoruz.

Şimdi, Köksal Bey, bütün maliyet bilgilerini bari sözlü ifade edin. Yani sunumda yok belki ama yani maliyetlerde bir şey yok. Geliştirme projesi, kaç milyonsa kaç milyon. Bunu bütçede de aslında konuşuyoruz.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Bir de süre kısıntısını hesaba kattık Sayın Başkanım. 200 kùsur projeden yani şu anda 14 tane sunduk ama biz 44 tane de yapabilir idik. Süre bir saat denildi bize. Ona göre hani ALTAY'ın videosu vesaire şeyler de olabilir. Onun için bizim yine sizi misafir etme hakkımız baki kalsın, sizi bekleydim.

BAŞKAN – Peki, devam edelim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Diğer projemiz Modern Piyade Tüfeği Projesi. Makine Kimya Endüstrisi Kurumu ve Kalekalıp marifetiyle gerçekleştirdiğimiz bir proje. Hâlihazırda seri üretim aşamasına geçilmiş durumda. Gerek Kalekalıp gerekse Makine Kimya Kurumumuza sözleşmeler imzalandı, seri üretim çalışmaları başladı. Makine Kimyayla 20 bin adetlik, Kalekalıpla da 15 bin adetlik bir sözleşme söz konusu.

BAŞKAN – Mesela burada da bir tüfek kaç para? Yok. Yani bir piyade tüfeği kaç para?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI MURAT MUSTAFA ŞEKER – 1.485 dolar.

BAŞKAN – Evet, işte onu yansıtmanız lazım sunuma.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Tabii, ağırlığı önemli.

BAŞKAN – Ağırlığı ne kadar? O da yok mesela.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Artı, bir sembolik bir isim verilmesi lazım bu tür projelere.

BAŞKAN – Evet.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Biz G3 diye biliyoruz, G3 Almanların verdiği bir isim. Aslında millî bir isim verilmesi lazım bu projelere.

BAŞKAN – Dursun Bey, ismi var bunun da arkadaşlar yazmamışlar. Bunun da ismi "MPT 76"

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Ama bu çok bir şey yani Mehmetçik'in ezberlemesi zor. Bunu söylüyoruz...

BAŞKAN – Dursun Bey, Millî Piyade Tüfeği'nin kısaltılmışı. Bunu Genelkurmayla koordine ederek bu ismi...

Siz söyleyin efendim, ben söyleyemim.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – O isimler zordur. Mesela çiçek piyade tüfeği deseniz herkes kolay ezberler yani bunun gibi. Şehitlerimizin ismi olabilir, tarihî kahramanlarımızın ismi olabilir.

BAŞKAN – Dursun Bey, çiçek ile piyade tüfeği pek uygun olmadı.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Ama barış diyoruz, barış için. Caydırıcı.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Sayın Vekilim, isim konusunda bir ara Kırıkkale halkının da teşvikiyle Mehmetçik adı öne çıkmıştı. İsimde şöyle bir argüman gündeme geldi: Biz bunu sadece Türk Silahlı Kuvvetleri için üretmeyeceğiz, geniş ölçüde bir ihracat pazarı da öngörüyoruz. Onun için mümkün olduğunca uluslararası alanda da kullanılabilir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016 Saat : Kayıt: Milli Savunma

Stenograf : Uzman :Sayfa: 11

bir şekilde isimlendirelim diye İcra Komitesinde bu tartışıldığında çeşitli alternatifler gündeme geldi, en sonunda MPT 76' da, 7,62 olduğu için karar verildi.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – 76 niye dediniz?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Kalibresi 7,62 ondan dolayı 76 denildi.

BAŞKAN – 1.481 dolar birim fiyatı. 4,2 kilogram ağırlığı...

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Sayın Başkanım, bir şey sormama izin var mı bu piyade tüfeğiyle ilgili?

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Şimdi, Makine Kimya Endüstrisi Kurumu ve Kalekalıp. Kalekalıp'ı bilmiyorum, Makine Kimya Endüstrisi kamu kurumu herhâlde. Sadece merak ettiğim için soruyorum, örneğin Konya Beyşehir Huğlu' da çok ciddi bir tüfek sanayisi var, dünyanın yaklaşık 70 küsur ülkesine ihracat yapıyorlar. Acaba onlardan da bir teklif alındı mı böyle bir şey yapılırken?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Bu geliştirme projesi olarak başlatıldı, bütçesi de yaklaşık 18 milyon dolar idi. O aşamada tasarım kabiliyeti çok öne çıktı. Kalekalıp bu arada tasarım yeteneğiyle öne çıkmış bir şirket idi ve Makine Kimya Endüstrisi ile Kalekalıp ortak bir çalışmayla bu tasarımı gerçekleştirdiler. Seri üretim aşamasında ise Silahlı Kuvvetlerin 200 bin tüfeklere varan bir ihtiyacı var. İlk seri ihtiyaç 35 bin olarak bildirildi. Prensipten dolayı geliştirilen şirketlerin belli bir çabası ve emeği olduğu için bu 35 binlik paketi geliştiren şirketlere açılım dedik ve onlara açıldı ve bu 20 bin, 15 bin şeklinde de paylaştırıldı. Ayrıca, bir madde daha konuldu İcra Komitesi kararımızda. Diğer şirketlere de imkân tanımak üzere, şu anda bir anlamda oyuna girmelerini sağlamak üzere 3 bin adet isteyen herhangi bir şirketimize ihale açarak ihracat yapmak kaydıyla üretim izni verilecek. Yani bu tüfeğin veri paketi, teknik verileri bizde olduğu için isteyen ve gönüllü bunu üretebilecek şirketlerimiz teklif verdiklerinde ilk aşamada 3 bin adet kadar üretip ihraç etmelerine izin verilecek. Tabii, demin belirttiğim gibi ihtiyaç 200 binlere varan bir rakam. Yani bundan sonra üretilecek serilerde bir ihtimal daha geniş bir yelpazede değerlendirme yapılacak ve şu anda mesela 2015 ve 2016' dan gelen bize talepler henüz olmadı, o talepler geldiğinde büyük ihtimalle 50 binler civarında talepler parti parti gelmeye başlayacak, onların ihalesi ayrıca yapılacak, diğer şirketlerimize imkân tanınacak.

BAŞKAN – Yani Huğlu da isterse Savunma Sanayi Müsteşarlığına başvurabilir ve 3 bin tane üretmek üzere yetki alabilir yeterliliği olursa şayet.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Bu yetki meselesinde Sayın Başkanım, sizin de gayet iyi bildiğiniz gibi, bir teknik kabiliyetin şirkette olmasının bir anlamda üretim izni verilerek ispatlanması gerekiyor. Millî Savunma Bakanlığı bünyesinde özellikle bu tür silahların üretim izin belgesini ve tesis güvenlik belgelerinin alınması gerekiyor. Firmalarımız bu tür bir başvuruda bulunmadan önce bu belgeleri almaları gerekiyor, biz bunların alınmadığı durumda firmalarımızı bir anlamda oyuna dâhil edemiyoruz. Bunu da kendilerine bildiriyoruz çünkü bu bir ön şart.

SUAT ÖNAL (Osmaniye) – MPT 76' nın etkili menziline sorabilir miyim?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI MURAT MUSTAFA ŞEKER – 600 metre.

SUAT ÖNAL (Osmaniye) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Mustafa Bey, bir menzil bir de etkili mesafe...

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI MURAT MUSTAFA ŞEKER – Etkili menzili 600 metre.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – 600 metre etkili menzil mi olur? Menzili 600 metre mi?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Etkili mesafe ile menzil arasında biraz fark var yani merminin gidebileceği yer, bir de vuruş ve nişan...

BAŞKAN – Yani öldürücü olduğu mesafe ve menzil.

Şimdi, aslında şöyle, MPT' nin üstünlükleri de var diğer dünyadaki silahlara göre. Yani aslında üstünlüklerini de ifade eden bir sunum olsa biz daha mutlu olurduk. Mukayeseli, yani biz yapıyoruz ne üstünlüğü var, ne farkı var?

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Mesela, çok eskide kaldık biz tabii de, Kırıkkale Piyade Tüfeği' nin menzili yaklaşık 1.900 metre falandır. Amerika' dan ithal edilen M1 Piyade tüfeklerinin menzili 1.500-1.600 metredir. Şimdi, etkili mesafe ile menzil farklı. Bunun menzili ne kadar?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI MURAT MUSTAFA ŞEKER – Millî Piyade Tüfeği geliştirilirken şu hedeflendi zaten sayın vekilim, şu anda mevcut, dünyada hangi tüfekler varsa onların üzerinde bir hedef konuldu.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Hedef konuldu da yani siz bir rakam veremiyorsunuz. Yani ben söylüyorum, işte, çok eskiden, yani cumhuriyetin ilk yıllarında Kırıkkale Silah Fabrikasında üretilen Kırıkkale Piyade Tüfeği dünyanın en uzun menzilli piyade tüfeğidir, 1.900 metre civarında. M1 Piyade Tüfeği de 1.500-1.600 metre civarında. Siz şimdi etkili mesafe 600 metre diyorsunuz da, hani bunun menzili 1.500 metre mi, 2.000 metre mi, 1.400 metre mi?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI MURAT MUSTAFA ŞEKER – Bunların üzerinde olduğunu söylüyorum sayın vekilim.

BAŞKAN – Şimdi, bu G3' lerin karşılığı sayın vekilim. Makineli tüfek değil de G3 piyade tüfeklerinin envanterdeki muadili diyelim veya onların yerine değiştirilecek olan tüfek diyelim. Siz bence bu etkili menzil ve şey konusunu tekrar bir çalışın. Yani ben söylemeyeyim çünkü benim konumum farklı şu anda.

METİN AKGÜN (Tekirdağ) – Başkanım, Komisyon üyelerinin atış şansı var mı?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016

Saat :

Kayıt: Milli Savunma

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 12

BAŞKAN – Var tabii. Makine Kimyaya gideceğiz.

ÖMER ÜNAL (Konya) – Sayın Başkanım, menzili etkili bir yerde ama tabii, belki vermemek doğrusu olur.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Onu anlayabiliirim.

ÖMER ÜNAL (Konya) – Ama etkili bir yerde Hüsnü Bey.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Sayın Müsteşarımız farklı firmalara 3 bin adet yapılmak üzere, üretilmek üzere müsaade verebiliriz, şu şu şartları yerine getirdikleri takdirde ve ihracat şartıyla, dediği için sordum soruyu. Yani biz bunu ihraç edeceksek dünyadaki mevcut piyade tüfeklerinden bir avantajı olmalı ki ihracat yapabilelim.

BAŞKAN – Tabii.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – O bakımdan sordum. Hem maliyet açısından hem menzil açısından.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Sayın Başkanım, sunumumuz gerçekten istenilen bütün detaylarda yapmayı arzu ederdik. Yaklaşık 500 slaytlık filan bir sunum paketimiz oluşabilir. Bize bir saat dediği, belli formatta hazırladık. Hem tekrar gelebiliriz ama sizi davet etmek tabii, bize şeref verir, sizi ağırlamak da isteriz. Yani bütün gün ağırlayabiliriz, bütün gün bütün detayları anlatabiliriz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz, sağ olun. Bizim o kadar da vaktimiz olmuyoruz çünkü saat ikiden sonra Genel Kurul başlıyor ve yoklama alınıyor. Dolayısıyla, bizim tam gün kalmamız mümkün değil. Fakat şöyle biz, tabii, bu sunumlardan sonra şirketlerimizi ziyaret etmeyi planlıyoruz. Makine Kimyaya gittiğimizde hem bazı arkadaşlarımız canlı atış yaparlar, yapmak isteyenler var hem de orada detaylı sorularımızı sorar orada da bilgileri alabiliriz.

Devam edelim, Köksal Bey.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN - Bir diğer proje, Millî Gemi, (MİLGEM) Projesi. Deniz Kuvvetleri Komutanlığımızın askerî tersanelerinde ağırlıklı olarak yapılıyor. STM, TÜBİTAK, ASELSAN, HAVELSAN, İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Loydu bu projenin içerisinde. Ayrıca, silah sistemleri için OtoMelara, ana tahrik sistemi için de yine yurt dışında MTU'dan destek alınıyor. Proje kapsamında ilk iki geminin teslimatı yapılmış durumda.

BAŞKAN – MİLGEM nerede yapılıyor Köksal Bey?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN - MİLGEM İstanbul'da askerî tersanede.

BAŞKAN – Gölçük'te?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – İTK'da İstanbul Tersane Komutanlığından üretiliyor ancak geminin alt sistemi olarak İstanbul'da 30'dan fazla özel sektör firmasından parça alınarak yapılıyor.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN - 3'üncü geminin inşaa faaliyetleri devam ediyor, 4'üncü geminin inşaa faaliyetlerine bu yıl içerisinde başlanacak, 5'inci ve 6'ncı gemiden itibaren boyut değiştiriyor, aslında bir üst sınıfa geçiyor, firkateyn olarak tanımlanacak sınıfa geçiyor. Yine aynı şekilde İstanbul'da üretimi söz konusu olacak ama burada özel sektöre de açılması yönünde bir düşüncemiz, bir planlamamız da mevcut.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, her bir geminin maliyeti, yaklaşık olarak bir rakam veriyorum, 250 milyon euro civarında. Bu, dünyadaki örneklerine göre çok iyi bir rakam. 5'inci gemiden itibaren Köksal Bey'in de arz ettiği gibi üzerine dikey füze lançerleri konularak bu, daha etkili, firkateyn sınıfına geçen bir gemi hâline getirilecek. Şu anda gerek görünmezlik gerekse seyir sığısı ve hız olarak dünyadaki örnekleri içerisinde en başarılı gemilerden bir tanesidir ve ihracat olarak da birçok ülkenin dikkatini çekmektedir.

BAŞKAN – Ne kadar yerli katkı, yüzde ne kadarı yerli, 250 milyon euronun ne kadarı Türkiye'de kalıyor, diğer bir ifadeyle?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, MİLGEM'de ana tahrik sistemi en büyük parçadır, dışarıdan gelen ki bu konuda yine biraz önce Sayın Müsteşarımızın ifade ettiği proje kapsamında bu konuda da bir çalışma yapılacaktır. Ağırlıklı olarak tamamen yerli diyebiliriz, yüzde 60'lara varan, yüzde 60'ları geçen bir yerlilik seviyesi vardır efendim.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – “İhracat” dediniz, acaba şu ana kadar elinize ulaşmış bir talep var mı ya da anlaşma sağlanmış bir rakam var mı?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, yaklaşık 2006 yılından bu yana bize çok değişik ülkelerden talepler geliyor ve şu anda hâlen teklifimizin olduğu ve devam eden ihaleler de var ancak şu anda bir sonuca ulaşılmadı.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Çok aktif şekilde şu anda Pakistan ilgileniyor, Endonezya ilgileniyor, Malezya ilgileniyor. Bunlar çok sıcak ve aktif konular.

Burada tabii, bir yapısal konuya değinmekte fayda var. Arkadaşlarımızın da belirttiği gibi İstanbul Tersane Komutanlığında şu anda bu gemiler yapılıyor ama bunun sanayileşmesi, ihracat fırsatlarının oluşturulması özel sektörün işin içine girmesiyle mümkün olabiliyor. Şu andaki pazarlama faaliyetlerimizi bile Savunma Teknolojileri Mühendislik şirketi var -üçte 1'i de bizim olan- onların kanalıyla yapıyoruz. Onlar da tabii, belli şekilde dizayn ve tasarıma katıldılar ama uzun vadeli sağlıklı bir yapı... Mesela, MİLGEM 5, 6, 7'den sonraki gemilerin artık özel sektöre verilmesi, tasarımda Türk Deniz Kuvvetlerinin tasarım yetkinliklerinin özel sektörle beraber kullanılması bir aşama. Ancak gerek askerî tesislerde gerek devlet tesislerinde olan yapıların ve üretimlerin ihracatta bize çok fazla bir şans getirmediğini söyleyebilirim çünkü bir özel sektör dinamizmi ve maliyet hassasiyetiyle yapılması gerekiyor ki dış pazarlarda etkin olabilesiniz. Bu da bizim yapısal olarak üzerinde durduğumuz veya çalışılması gereken biri konu.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016

Saat :

Kayıt: Milli Savunma

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 13

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Bu Millî Gemi Projesi'nin önlenmesi konusunda özellikle dış baskılar ve kumpas davalarında bu gemi projesinde görev alan mühendislerimizin hedef alındığı konusunda bir tespitiniz, bir bilginiz var mı?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Şahsen benim yok ama arkadaşlarımda bir bilgi var mı, bilmiyorum.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, özel bir bilginiz yok, özellikle bir bilginiz yok. Ancak, tabii, projede görev alan bazı subaylarımızın görevlerine devam edememesi bir sıkıntı yaratmıştır projede ama özel bir kumpas ya da öyle bir bilgi elimizde yok efendim.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Yani darbe davalarının olduğu dosyalarda sanıkların yüzde 70'inin denizci olması hiç dikkatinizi çekmedi mi?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Biz biraz sonuca baktığımız için, Deniz Kuvvetlerinden gelen bilgi kadarıyla biraz yavaşladık ama projenin şu veya bu sebeple aksadığı veya bu sebeple uzadığıyla ilgili bize bir bilgi verilmedi. Yani onlara belki şöyle bir mantıkla bakabiliriz: Her zaman görevi devralacak birisi bulunmuş demek ki, öyle diyelim.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Proje için kutluyorum ancak dış güçlerin bu tür girişimlerine karşı da özellikle siz yöneticilerin, bizlerin çok dikkatli olması lazım.

Teşekkür ederim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, şöyle bir şey söyleyeyim, biraz hoşgörünüze sığınarak: İlk gemiyi denize indirdiğimiz günü ben çok iyi hatırlıyorum. Alman Thyssen firmasını, bu Almanya'nın firkateynlerini yaparlar ThyssenKrupp, bunları da davet etmiştik. Biz törene geldiğimiz zaman zaten bir sürü dedikodular vardı yani bu geminin işte, yüzmeyeceği, dengesinin doğru olmadığı, denize iner inmez yatacağı şeklinde iddialar vardı ve çok neşeliydiler. Ben törenden sonra, başarılı bir şekilde indikten sonra ayrılırken hepsine teşekkür ettim, hepsinin bir karış suratı vardı. Yani yaptıklarımız çok destek görmüyor dışarıdan, haklısınız ama öte taraf bizim haddimiz değil zaten efendim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Bir de şunu belirtebilirim, herhangi bir millî projeye başlayacağımız zaman etrafımızda dış üreticilerin ve temsilcilerin ne kadar dönüp dolaştığını, bize cazip olabilecek nice teklifler yani şey anlamda biz yapalım, ortak yapalım, işte, dizaynı bizden alın gibilerden daha önce açık olmayan bir dizi teklifin geldiğini. Yani şunu çok tecrübe ettik: Bir kavramı dahi dile getirmeniz, biz yapacağız diye ortaya çıkmanız karşıdakilerin elini son derece başka şekilde açıyor ve size güç veriyor.

BAŞKAN – Köksal Bey, devam edebiliriz.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN - Bir diğer gemi projemiz Sedef Gemi İnşaat tarafından yapılan havuzlu çıkarma gemisi. Bu yeni geçen yıl içerisinde ihalesini neticelendirdiğimiz, eylül ayı itibarıyla da avans ödemesini yapıp yürürlüğe soktuğumuz bir proje. 2021 yılında da envantere almasını hedefliyoruz. Birim fiyat ve teknik özelliklerle ilgili Serdar Bey...

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, bu geminin bir örneğini Fransızlar, biliyorsunuz, Rusya'ya sattılar, sonra da iptal oldu satış. O yüzden fiyatını biliyoruz, yaklaşık 1,2 milyar euro civarındadır.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Bu gemi mi, tek gemi mi?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Evet Mistral... Bir tanesi efendim. Milyar euro...

Bizim sözleşmemiz yaklaşık mertebe olarak 900 milyon euro civarındadır. Bu kapsamda hem son derece kabiliyetli bir gemidir hem de son derece iyi bir pazarlık sonucunda çok iyi bir fiyata Türkiye'de imal edilecektir bu gemi efendim.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Yerlilik oranı ne burada?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, yerlilik oranı, tasarım yerli değildir. Tasarım "Navantia" adlı bir İspanyol tersanesinin tasarımıdır. Gemi şu anda İspanyol donanmasında ve Avustralya donanmasında kullanılmaktadır. Biz bu projede yüzde 60'lara varan bir yerli katkıya ulaşacağımızı öngördük, buna göre sözleşmemizi yaptık. Ancak tabii ki uzun soluklu bir projedir, amacımız bunu da geçmek.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – O zaman patent de yapıyorsunuz yani.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Lisans altında yapıyoruz efendim. Ancak, tabii, biliyorsunuz, gemiler insan gibidir. Her bir gemi aynı klasta bile olsa farklı özelliklere sahip olabilir. Bunu önümüzdeki inşaatla başlayıp geçecek üç dört senelik süre zarfından Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacına göre gerekli özelleşmeler yapılacaktır gemide. Hâlen de devam etmektedir çalışmalar. Bize özgü bir gemi olacaktır ama sınıf olarak dediğim gibi İspanyol bir gemiye dayanmaktadır.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Deniz piyade, uçak ve helikopter taşıma kapasitesi konusunda bilgi var mı?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, şu anda geminin üzerinde 6 tane helikopter spotu vardır. Bunların tamamı başlangıçta yani bunun İspanya'daki örneğinde sadece tek bir spot güçlendirilmiştir. V-22 ve dikine inen Harrier uçaklarının inebilmesi için. Bizim gemimiz 6 spotla güçlendirilmiştir. Yani F-35 dikine kalkan versiyonları, on tonluk helikopterler, daha büyük helikopterler ve artı V-22 dikine kalkan uçaklar inecektir, artı geminin hangarında da ilaveten 6 ya da 8 helikopter ve uçağı da barındırma imkânı vardır.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Ayrıca, çiftli asansör unsuru var ve buna ilaveten de lancer yani eğimli rampa uçak kalkışı için ilave edilecek. Mesela Mistral ve benzeri sınıftaki gemilerde olmayan bir dizi özellik var. Türkiye'de şu ana kadar inşa edilmiş en büyük savaş gemisi olacak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016 Saat : Kayıt: Milli Savunma

Stenograf : Uzman :Sayfa: 14

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Tabii, bu Altay tanklarının gemilerle de irtibatının kurulması lazım. Yani taşınacağı için bu konuyu da dikkatinize sunmak istiyorum.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, Altay tankı gerek bu projemizde gerek LCT ve LST adını verdiğimiz diğer çıkarma gemileri var, daha küçük. Altay'ın ağırlık ve ebatları bu gemilerin projelerinde dikkate alınmıştır efendim.

BAŞKAN – Şimdi, İsmail Bey, ben yine sunuma geleceğim. Şimdi, koskoca LPD projesinin 3-4 satırla sunum olmaması lazım. Bakın, çok az bilgi var. Bakın, bu gemi, “uçak gemisi” diye piyasada biliniyor, kamuoyunda biliniyor. Yani 3 satır, 4 satır, 5 satır bir şey, gerçekten, Köksal Bey, sunum çok eksik.

Devam edelim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Sayın Başkanım, bize bir saat denildiğini tekrar hatırlatayım. Bir saat içine neyi sığdırabileceğimizi takdir edersiniz.

BAŞKAN – Ama şöyle, bu yansıya birçok şey yazılabilirdi. Yani kaç helikopter taşıyor, kaç tank, kaç zırhlı araç içerisinde olacak, çok bilgi buna konulabilir aslında.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Biz mi yanlış biliyoruz, bu kamuoyunda “yerli uçak gemisi” diye konuştuğumuz gemi değil mi?

BAŞKAN – Bu, evet.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Bu.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Bu gemi. Yani o zaman da uçak gemisi yapıyorsak, bu kaç uçak taşıyor, kaç helikopter taşıyor, onu bilmek gerekmez mi, bilmiyorum ama?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Sayın Vekilim, şöyle, onu biliyoruz. Geminin boyu 220 metre. Uçak gemisi değildir bir kere. Gemimiz helikopter gemisidir, insani yardım amaçlıdır yani “Yurtta sulh, cihanda sulh.” ilkesinden hareketle... Uçak gemisi saldırgan bir araçtır, bu daha barışçı.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – “Yurtta sulh, cihanda sulh” ilkesini bir bürokrattan duymak hoş oldu, sağ olun.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, dünyada 220 metreden daha kısa uçak gemileri vardır ama biz gemimize helikopter gemisi diyoruz. Bizim gemimizin uçak gemisinden artı özellikleri vardır, sarnıçlarına su alarak batmakta ve altındaki güvertelerde -görebiliyor musunuz bilmiyorum resimden- çıkartma gemileri bu geminin içine girebilmektedir ve tankları alarak kıyıya taşıyabilmektedir, normalde uçak gemilerinde bu özellik yok.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Bu özelliği yok.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Daha büyük ve daha kapsamlı bir gemidir ama halkımız uçak gemisi demeyi seviyor fakat saldırgan bir platform, biz helikopter gemisi diyoruz.

BAŞKAN – Evet, evet, devam edelim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Bir de bazı videolar getirdiler, isterseniz ALTAY'ı ve MİLGEM'i, şu anda konuştuğlarımızı da gösterebiliriz.

BAŞKAN – İsmail Bey, devam edelim ya, devam edelim.

Evet, yeni tip denizaltı.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Yeni tip denizaltı ThyssenKrupp ana yükleniciliğindeki bir projemiz. 2009 yılında sözleşmesi imzalandı; bu, özellikle finansmanı noktasında firmanın bir miktar gecikmesi nedeniyle 2011 tarihinde yürürlüğe girdi. 28 Eylül 2015'te de ilk denizaltının inşasına başlandı, detay, dizayn faaliyetleri inşasıyla birlikte -bu denizcilik sektöründe böyle oluyor- yürütülmekte, 2020 yılından itibaren de denizaltıların teslimatı başlayacak.

BAŞKAN – Mesela Köksal Bey, kaç denizaltı, burada yazmıyor?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – 6 denizaltı, 2 milyar euroluk bir fiyat var. Tasarımı Almanlardan ancak sürenin uzamasındaki faktörlerden birisi kredi, ikincisi ise ilginçtir, tasarım deminki işte uçak gemisi dediğimiz gemimizde de söz konusu, aslında Deniz Kuvvetlerimiz ile tasarım firması arasında önemli görüşmeler olur. Mesela bu süreci uzatan en önemli faktörlerden birisi tasarım yapan firmanın tasarımını Deniz Kuvvetlerimizin beğenmeyip doğrulamak üzere çeşitli alternatifler üzerinde çalışmaları ve uzun süren tartışmalardan sonra belli bir yere varmaları yani hazır bir tasarımı da doğrudan uygulamayabiliyorsunuz, kendi ihtiyaçlarınıza göre bunu değiştirmeniz, modernize etmeniz gerekiyor. Burada her ne kadar tasarım Alman da olsa Türk Deniz Kuvvetlerinin tasarımcı arkadaşlarını ARMERKOM'daki arkadaşlarımız ve diğer sektördeki arkadaşların önemli katkıları ve değişiklikleri oldu. Bunun aslında tasarımını dayarı Türk diyebiliriz çünkü önemli bir katkı sağlandı.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, bir ilave etmek istiyorum. Hani, gururla söyleyebiliriz ki şu anda dünyada savunma pazarında Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullandığı ekipmanın gerçekten denenmiş ve gerçekten en iyisi olduğu yönünde bir kanı oluşmuş vaziyette. Nitekim Sayın Müsteşarımın demin ifade ettiği gibi, bu geminin sözleşmeye bağlanmasından sonra Deniz Kuvvetlerimizin çok ciddi katkıları olmuştur ve denizaltının tasarımı değiştirilmiştir yani denizaltının boyu uzatılmaktadır, dana sıcak denizlerde kullanılmasına yönelik alt sistemlerinde düzeltmeler yapılmıştır ve şunu gururla söyleyebiliriz: Bunlar tamamen bizim Deniz Kuvvetlerimizin girdileriyle firmaya bir katkı hâline dönüşmüştür, tabii bu biraz zamana şey yapmıştır.

BAŞKAN – Evet, devam edelim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016 Saat : Kayıt: Milli Savunma

Stenograf : Uzman :Sayfa: 15

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Efendim, bir diğer projemiz havacılık projelerinden ATAK Projesi. TUSAŞ ana yükleniciliğinde İtalyan AgustaWestland alt yükleniciliğinde, ASELSAN aynı şekilde alt yüklenici olduğu bir projemiz. Toplam proje bedelimiz 3,5 milyar dolar, bunun yaklaşık yarısı TAI ve ASELSAN tarafından paylaşılmakta, firmanın yüzde 60 oranında offset yükümlülüğü var. Bu offset yükümlülüğü çerçevesinde motorun birtakım parçaları, türbini TEI’de üretilmekte, ana rotor palleri yine aynı şekilde offset kapsamında Türkiye’ye alındı, üretilmekte. Türkiye için planlanmış helikopter sayısı toplamda 59 adet, hâlihazırda 10 tanesini teslim ettik, 11’incisinin kabul testleri şu anda TAI’de devam etmektedir. Helikopter üzerinde silah sistemi olarak 2 kilometre menzilli ama 1,8 kilometre aşağı yukarı etkili menzili var, 3x3 hedefi yüzde 80 oranında vuran burun topu yurt dışından OtoMelara’dan geliyor, onlar da General Dynamics Amerikan lisansı altında üretiyorlar. Roket sistemi var helikopter üzerinde, şu andaki güdümsüz roketler MK 40 dediğimiz roketler var, onlar da 5 kilometre menzilli, onların yerine de CİRİT füzelerini entegre edilmesi çalışmaları başladı, onlar 8 kilometre menzilli, lazer güdümlü. Ayrıyeten az önce bahsettiğim UMTAS, uzun menzilli tanksavar, 8 kilometre menzilli tanksavar silahımız olacak. Tüm elektronik harp sistemleri, haberleşme sistemleri ASELSAN tarafından üretilmekte, 3 milyon satır yazılım ASELSAN mühendisleri tarafından yapıldı, 42 değişik kutu, elektronik ve aviyonik kutu şu anda yerli tasarım ve üretim olarak bu helikopter üzerinde şu anda kullanılmakta. Dediğim gibi, elektronik harbi de, silah sistemlerinin konsolide, haberleşme sistemlerinin tamamı, seyrişer sistemleri -ki ilk kez bu helikopter seyrişer sistemi (INS/GPS) dediğimiz yurt dışından alıyorduk, bu projeye birlikte yerleşmiş olduk- kullanılmakta 42 farklı sistemimiz.

Helikopter birim fiyatını ortalama söylüyorum 40 milyon dolar civarında, ihracat için Türkmenistan’la 2 adet üzerinde anlaşmıştık, ancak sizler de takip etmişsinizdir basından, doğrudur, lisans çıkmaması nedeniyle motora yönelik lisans kısıtları nedeniyle satış gerçekleşemedi. Hâlihazırda Bahreyn, Tunus, Pakistan, bu sıralamayı aslında çok yakın ilgiye göre söyledim, satış noktasında çalışmalar devam ediyor. Polonya’nın da İtalyanlarla birlikte ağırlıklı olarak teklif çalışmaları var. Bu yaz aylarında orada demonstrasyon için helikopteri gönderdik, yaklaşık bir ay orada bir tur şeklinde aslında performans testleri gerçekleştirildi. Bu helikopterin performans testleri de bu arada, İngiltere, İtalya, Güney Afrika, Avusturya’da, farklı alanlarda, farklı şartlarda test edildi. Ardından işte şu anda hâlihazırda TUSAŞ’ta üretimi devam etmekte, detay parçaları da dâhil olmak üzere. TUSAŞ’a inşallah ziyareti gerçekleştirdiğinizde üretim hattını da göstermiş oluruz.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR İSMAİL DEMİR – Burada arkadaşımızın belirttiği gibi özellikle motorda ihraç engeli çıkıyor çünkü motor Amerikan menşeli bir motor ve ihraç edeceğimiz her ülkede onlardan bir ihracat izni alınması gerekiyor. Onlar da işte Türkmenistan örneğinde olduğu gibi bu ihracat izninde sıkıntı çıkartabiliyorlar. O açıdan yine bir turboşaft motor yani helikopterlerde kullanılabilecek bir gaz türbin motoru geliştirme projemizi de bir taraftan başlattık. Sadece helikopter değil, diğer yine aksiyel gaz türbin motorlarıyla ilgili geliştirme projelerimiz de hayata geçirilmek üzere. Motor tabii ki en zor konulardan bir tanesi, bu geliştirme sürecinin iki üç yıl olmayacağını söyleyebiliriz ama önümüzdeki belki beş yıl içinde bir ortak üretime geçebiliriz. TEI diye şirketimiz var malumunuz Eskişehir’de, bu General Electric’le ortak bir şirket, orada belki ilk aşamada yine bütün haklarını alabileceğimiz ve ihracat kısıt olmayan bir motorun ortak üretimi, daha sonraki süreçte de tamamen özgün, hiçbir ortağın olmadığı bir motorun üretimine geçilecek yani ilk başlarda belirttiğim elimizdeki sistemlerin mümkünse hepsini yerleştirmek, kısıt kabul etmemek konusundaki çalışmalarımız devam ediyor. Bunlar uzun soluklu çalışmalar ama gündemimiz ve hedefimiz şaşmıyor, bu konuda bir farkındalığın olduğunu belirtmek isterim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Bu gördüğümüz UMTAS’ın atışydı Konya Karapınar’da.

BAŞKAN – Evet, tabii, ATAK Projesi Köksal Bey’in Daire Başkanı olduğu proje, bu konudaki sözlü bilgileri fazla ama yansıya baktığımızda Köksal Bey çok zayıf bir yansı yani böyle yansı olmaması lazım. Bakın, iki satır “Mevcut durum ve planlama: 10’u da teslim edilmiştir, hâlen teslimi devam etmektedir.” Bu kadar yani koskoca ATAK Projesi’nde bir satır olmaz, devam edelim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Bir diğer havacılık platformu, insansız hava araçları. Burada da malumunuz TUSAŞ, Baykar ve Vestel ekseninde projelerimiz var. Hâlihazırda Baykar’ın -Baykar, İstanbul’da bu arada, İstanbul’da konuşlu- 12 adet sistemi Kara Kuvvetleri Komutanlığına teslim edildi. ANKA, TUSAŞ tarafından geliştiriliyor, ilk teslimatın Mart 2017’de -ki, sınıfları farklı, şimdi detayları Mustafa Bey verecektir- teslim edilmesi öngörülmekte, Vestel’in geliştirmiş olduğu İHA da hâlihazırda test aşamasında.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI MURAT MUSTAFA ŞEKER - İnsansız hava araçlarıyla ilgili ilave bilgileri ben arz edeyim. Burada tabii, insansız hava araçları değişik sınıflarda ve değişik kategorilerde insansız hava araçları var. TAI’nin geliştirdiği, bizim MALE dediğimiz, işte orta irtifada ve uzun süre havada kalabilen dediğimiz, 30 bin “feet” diyoruz biz burada ve yirmi dört saat havada kalabiliyor ANKA platformları. Vestel ve Baykar’ın geliştirdikleri ise taktik seviye diyoruz, bunlar için de genelde koyduğumuz şey 18 bin “feet”ler civarında çıkabilen ve on beş saat havada kalan platformlar. Ancak, Baykar’ın geliştirdiği platformlar her ne kadar taktik de desek bunlar ANKA seviyesinde faaliyet gösterebilecek seviyeye çıkmış durumda yani yirmi dört saat havada kalabiliyor ve yaklaşık 28-29 bin “feet”e kadar da çıkabiliyor ve görev yapabiliyor. Baykar için ödediğimiz rakam yaklaşık 50 milyon dolar civarında bir şeyi var, 12 platformdan oluşuyor, bunların bütün testleri tamamlandı ve şu anda kullanıma verilmiş durumda. Bunların Keşan’da üretimleri yapıldı ve Vestel’inkiler Ankara’da üretildi, orada 6 platform var, 6 tane, bunlar şu anda test aşamasında, onlar da devam ediyor, testlerine müteakip envantere girmesi düşünülüyor. Onu geliştirme maliyeti de yaklaşık 35 milyon dolar civarında. Asıl en büyük platformumuz ise ANKA ise 2007 yılında bunun geliştirmelerine başlandı yani şöyle Müsteşarlığımız şöyle bir usul uyguluyor: Bir taraftan tabii Türk Silahlı Kuvvetlerimizin acil ihtiyaçları var, bir taraftan da sanayiye

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016

Saat :

Kayıt: Milli Savunma

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 16

destekleme görevimiz var. Zamanında şöyle bir karar alınmış, acil için bir miktar İsrail'den alınması Heronların, ona paralel olarak da ve aynı zamanda millî sistemimizin geliştirilmesi. Şu anda ikisi, işte Heronlar alındı, bu dönemde de ANKA'lar geliştirildi. Geliştirme döneminde 3 tane platform geliştirmiş durumdayız, bunlar değişik amaçlarla değiştirildi. İşte elektrooptik kamerası olan var, SAR kamerası takıldı, üzerine CİRİT takılan versiyonu yapıldı, onlarla atışlar yapıldı, başarılı oldu ve bunların akabinde de seri üretimle ilgili sözleşme imzalandı, seri üretime geçerken de ilave birtakım kabiliyetler de bunun üzerine konuldu. En önemli kabiliyeti uydudan kontrol kabiliyeti, seri üretimde bu kabiliyet de bulunacak. ANKA'nın geliştirme dönemi içinde yaklaşık işte 90 milyon dolarlık bir harcama yapıldı, seri üretimde de ilk platformlarımız 2017 yılının Mart ayında teslim edilecek.

BAŞKAN – Evet, sorusu olan var mı üyelerimizden İHA'larla ilgili?

Geçelim, devam edelim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Bir diğer projemiz GÖKTÜRK-1 Uydu Projesi. Ana yüklenici Telespazio, İtalyan. 2009'un Temmuz ayında imzalanan bir sözleşme kapsamında 1 metrenin altında bir çözünürlükte uydu sisteminin tedariki ve uzaya fırlatılması, yörüngeye yerleştirilmesi söz konusu. Hâlihazırda 12 Mayıs 2015'te USET Merkezine uydumuz gelmiş durumda -USET Merkezi de 21 Mayıs'ta resmî olarak açılmış oldu- önümüzdeki yıl içerisinde eylül-aralık ay döneminde uygun bir vakitte Fransız Guyanası'ndan Vega roketiyle fırlatılması hedeflenmekte. Projenin toplam bedeli de yaklaşık 260 milyon dolar mertebesinde.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI MURAT MUSTAFA ŞEKER - Bu projeye ilgili de kısa bir bilgi arz etmek istiyorum yani burada iki bölüm var aslında projenin içerisinde. Bir tanesi Türkiye'nin bundan sonraki uydularını yapmamız için gerekli olan tesisin kurulumu var, bir taraftan da bir tane uydu tedarik ediyoruz, GÖKTÜRK-1 uydusu. Bu uydu metre altı çözünürlük dediğimiz hani ciddi bir hassasiyette görüntü verebilecek bir uydu. Burada İtalya ve Fransa'yla beraber çalışıyoruz ama tesis Ankara'da, TAI'de kuruldu, bu yılın mayıs ayı içerisinde açılışı gerçekleştirildi. Tesisimiz şu anda faaliyete geçti ve ilk olarak da GÖKTÜRK-1 uydusu aynı tarihte bu tesise geldi. Bu uydunun testleri burada yapılacak ve buradan fırlatma sahasına, işte bu yılın sonlarına doğru Fransız Guyanası'ndan fırlatılması planlanıyor.

BAŞKAN – Evet, devam edelim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Yeni nesil temel eğitim uçağı yani HÜRKUŞ Projesi yani TUSAŞ'ın ana yükleniciliğinde yurt içi geliştirme modeli çerçevesinde yürüttüğümüz bir proje. Aralık 2013'te sözleşmesini imzaladık, hâlihazırda 2 prototip testlerine devam etmekte, bu projede, tabii, diğer projelerden biraz farklı olarak uluslararası EASA sertifikasyonu söz konusu. En başından itibaren sertifikasyona yönelik de çalışmalar devam etmekte, bu çalışmalar devam ederken, paralel de, biz TUSAŞ'la seri üretim sözleşmesini de imzaladık. Şu anda TUSAŞ'ın SSM'ye karşı yükümlülüğü Haziran 2018'de ilk teslimatı gerçekleştirilmesi şeklinde.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI PROF. DR. SERDAR DEMİREL – Efendim, HÜRKUŞ uçağı dediğimiz zaman 3 tane HÜRKUŞ'tan bahsediyoruz: HÜRKUŞ-A, HÜRKUŞ-B, HÜRKUŞ-C. HÜRKUŞ-A şu anda ekranda gördüğünüz EESA sertifikasyonu yani Avrupa sivil havacılık otoritesinin sivil sertifikasyonuna sahip uçak. Dünyada 2 tane önemli sertifikasyon kuruluşu var. Bir tanesi Avrupa'nın "EASA", diğeri de Amerika'nın "FAA" dediğimiz sertifikasyon kuruluşları. Çok zor bir süreçtir. Zaten şu anda uçaklar uçmaktadır birkaç senedir fakat seri üretime geçmeme sebebi de bu sertifikasyonun devam etmesidir. İnşallah ocak ayının sonunda son bir testimiz kaldı, spin testi. Uçağı gökyüzünde dengesiz hâle getirerek tekrar uçağın kendini kurtarmasını test edeceğiz ve bundan sonra da inşallah şubat ayı içerisinde, sadece kâğıt işlemleri kaldıktan sonra, Avrupa'dan sivil havacılık sertifikasyonu almış bir uçak olacak.

"HÜRKUŞ-B" dediğimiz uçak, üzerinde şu anda ortada gördüğünüz "glass cockpit" dediğimiz gelişmiş enstrümantasyonu bulunan ve eğitim uçağı olarak Türk Silahlı Kuvvetlerine teslim edilecek uçaktır. Bu da 2019'da son uçağın teslimatı -2018 Haziranında başlayıp sonuçlanacak- olan uçak HÜRKUŞ-B uçağımızdır.

"HÜRKUŞ-C" dediğimiz uçak ise bunun silahlı versiyonudur, "hafif silahlı" dediğimiz. Özellikle üçüncü dünya ülkelerinde ciddi bir pazar şansı olduğunu düşünmekteyiz. Bununla ilgili de çalışmalarımız devam etmektedir. Hava Kuvvetleriyle isterler konusunda görüşmelerimiz devam ediyor. Bunların nihayetlenmesini müteakip on sekiz ay içerisinde HÜRKUŞ-C'nin de mock up'ını çıkaracak hâle geleceğiz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Evet, sorumuz yoksa devam edelim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Bundan sonraki 3 proje aslında ağır, büyük projeler ve yeni başlayan projeler. Bir tanesi "millî muharip uçak FX" dediğimiz projemiz. Geçen yıl nisan ayında icra komitesinden başlama kararı alındı. Yaklaşık 1,3 milyar dolar bir bütçe söz konusu. Proje kapsamında Hava Kuvvetleri Komutanlığının 2030'lı yıllardan itibaren ihtiyaç duyacağı muharip uçakların millî tasarım, yurt içi üretim yoluyla karşılanması hedefleniyor. Hâlihazırda yabancı teknik destek sağlayıcı noktasında seçim aşamasındayız. İngiliz BAE Systems firmasıyla görüşmelere başladık.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Burada belki "yabancı teknik destek sağlayıcı" kavramına açıklık getirmek gerekecek.

Malumunuz, bu savaş uçağı projemizde "5'inci nesil" dediğimiz mevcut F-16'lardan çok daha üstün bir uçağı hedeflemekteyiz ve ülkemizde mevcut uçak tasarımı tecrübesini düşündüğümüzde bu süreci kendi başımıza götürmenin önemli riskleri var. Projede çeşitli süre uzamaları ve riskleri azaltmak anlamında bir yabancı teknik destek sağlayıcı arayışına girildi. Bu konuda bir teklif alma

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016

Saat :

Kayıt: Milli Savunma

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 17

sürecinden geçtik. 3 firma teklif verdi. Bunlardan en iyi teklif verenle şu anda sözleşme öncesi görüşmeler yapıyoruz. Bu şu anlama geliyor: Bizim taleplerimize firmanın verdiği cevapların aslında ne anlama geldiğini anlama süreci bu. Çünkü çok uzun bir süreçten ve bir dizi teknik detayın olduğu süreçten bahsediyoruz. Burada gözü kapalı olarak çok kısa bir analizle karar veremeyiz. Şu anda teknik ekipler bütün detayları görüşüyorlar ve bu süreci yaşadığımız aşamada da yine uçağın millî bir uçak olması, tamamen mühendislik ve tasarım süreçlerinin içselleştirilmesi, yabancı teknik destek sağlayıcının sadece "teknik destek sağlayıcı" konumunda kalması hedefleniyor. Yani hedefimiz, uçak çıktığında, yine tamamen bağımsız, özgün bir uçak olması, yabancı teknik destek sağlayıcının herhangi bir kısıt getirmemesi.

Burada da en önemli kısıtımız motor olacaktır ilk aşamada. İlk seri uçakların yine bir yabancı motorla çıkmasından başka çaremiz yok ama ileri vadede -on yılın üzerinde bir vadeden bahsediyoruz- motor geliştirme projeleri kapsamında çalışmalar devam edecektir.

BAŞKAN – Sorunuz yoksa devam edebiliriz.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Bir diğer proje Uydu Fırlatma Sistemi Projesi. ROKETSAN yükleniciliğinde yurt içi geliştirme modeliyle başlattığımız bir proje. 17 Temmuz 2013'te, dönemselsel olarak, dönemlere ayırdığımız bir proje. 17,5 milyon TL ve 2,5 milyon ABD doları bütçeyle başlatıldı. Hâlihazırda ön kavramsal tasarım faaliyetleri başladı ve tamamlandı. Şu anda ana etki sistemi olarak sıvı yakıtlı roket motoru kullanan bir fırlatma aracının yurt içi geliştirme modeliyle geliştirilmesini içeren Dönem-2 çalışmalarına başlandı.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Bu arada, geçtiğimiz süreçte burada da önemli aşamalar kaydettik, tecrübeler kazandık. İlk çalışmalar Ukrayna'yla beraber yapıldı ama şu anda geldiğimiz aşamada mevcut kabiliyetlerimizi, yurt içinde mevcut olan akademisyen ve araştırmacı arkadaşlarımızın katkılarıyla aslında değişik alternatifler üzerinde çalışılmakta. Hem hibrit bir motor yani katı-sıvının beraber olduğu bir motor hem sıvı hem de katı kısımlar ayrı ayrı çalışılmakta çünkü bu proje çeşitli aşamalardan oluşabilecek bir proje. Malum, "uydu" ve "uzay" dediğimizde katmanlar var. Bunun "alt yörünge-üst yörünge" kavramları var ve burada da çeşitli motor alternatifleri kullanmanız gerekiyor. Burada birbirine paralel yürüyecek birkaç süreç beraber yürütülecek ama onun şu anda bir rakamını veremiyoruz çünkü bir anlamda fizibilite çalışmaları devam ediyor.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI MURAT MUSTAFA ŞEKER – Belki burada ilave etmemiz gereken bir husus da şu: "Uydu fırlatma sistemi" derken sadece uydu fırlatma aracının geliştirilmesi değil de bunun kurulacağı yer de çok önem arz ediyor. Maalesef ülkemizin coğrafyası çok müsait gözüküyor. Belli ülkelerden izin almamız gerekiyor. Yani şu anda Dönem-1 kapsamında bunun çalışmaları da yapıldı, değişik alternatifler değerlendirildi. Şu an için en uygun yer olarak Akdeniz kıyılarımızdan güneye doğru fırlatılması gözüküyor ama bu durumda da güneyimizde olan Mısır'ın biraz ilerisine ve bazı ülkelere parça düşürmemiz gerekiyor. Yani dolayısıyla diplomatik kanaldan da bu ülkelerle anlaşma yapmamız gerekiyor. O çalışmalar da buna paralel olarak yürütülüyor. O ülkelerle, nereye düşecekse o ülkeyle anlaşmamız gerekiyor. Bu da ayrı bir süreç.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Bir ilave daha yapayım.

Uydu fırlatmada yer niçin önemli? Dünyanın şekline, dönüşüne bakarsanız optimum noktalar var. Bunların da mümkün olduğunca Ekvator'a yakın noktalar olması gerekiyor. Yurt içinde böyle kısıtlarımız var ama yurt dışında da bazı ideal noktalar tespit edilmiş durumda. Yine devletler arası görüşmelerle bize yakın olduğunu düşündüğümüz, müsaade etmesi ihtimali büyük olan ülkelerle de fırlatma yeri konusunda belli görüşmeler yapılıyor. Yani bu bir uluslararası görüşme trafiğini getirecek beraberinde.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Bir diğer alanımız hava savunma füze sistemleri. Burada alçak, orta ve yüksek irtifada farklı projeler var.

"HİSAR-A" dediğimiz alçak irtifa, 10 kilometreye kadar hedeflerin bertaraf edilmesi için geliştirilen bir proje. 24 Haziran 2015 itibarıyla balistik test füzesi ve kontrol test füzesi atışları başarıyla gerçekleştirildi.

Orta irtifada yaklaşık 40 kilometre menzile kadar alt sistem tasarım ve geliştirme aşaması hâlihazırda devam etmekte.

Bir diğeri "uzun menzil" dediğimiz T-LORAMIDS ki hâlihazırda Çinlilerle görüşmelerin devam ettiği, ancak başarıya ulaşamadığımız ve en son İcra Komitesi kararıyla iptal ettiğimiz proje. Şu anda onun yerine de yurt içi imkânlar kullanılarak geliştirilmesine yönelik bir yol haritası çalışmasını başlatmış bulunmaktayız.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI MURAT MUSTAFA ŞEKER – Burada hava savunma konseptimize ilişkin bir videomuz var. Yani "hava savunma konsepti" dediğimizde bu katman katman ilerleyen bir şey. Alçak irtifadan başlayıp orta irtifa... Alçak irtifa 8 kilometre civarında. Orta irtifada menzilimiz 40 kilometre civarında, HİSAR-O sistemimiz burayı kapsayacak.

Bunun üstünde şu anda "T-LORAMIDS" dediğimiz uzun menzil var. 120 kilometre etkinliği bulunan ama bu etkinlik de "hava soluyan hedef" dediğimiz uçaklara karşı, balistik füzelere karşı olan etkinliği ise daha kısa, yaklaşık 20 kilometre civarında balistik hedefleri vurabiliyor. Bu proje kapsamında da temel hedefimiz aslında Türkiye'nin sadece savunma sistemine almak değil, Türkiye'ye kabiliyet kazandırmak çünkü burada gözüken videoda da izlediğimiz gibi aldığımız bir sistem orta büyüklükte bir şehri ancak savunabiliyor. Dolayısıyla bundan 80 tane, 100 tane almanızı gerektiren bir şey. Türkiye olarak bizim burada bütün görüşmelerde hedefimiz teknolojiyi kazanıp bundan sonraki süreçte kendimiz yapmaktı ancak istediğimiz seviyeye ulaşamadığımız için burada mevcut ihale iptal edildi. Millî çözüm üzerinden gidilmesine karar verildi.

BAŞKAN – Evet, sorumuz yoksa devam edelim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Bir diğer aslında "proje" de diyebiliriz, Ankara Uzay ve Havacılık İhtisas OSB. Hâlihazırda "TAI'nin yakınında" diyelim, aslında oradaki otobanla birleştiği alandaki araziye uzay ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016 Saat : Kayıt: Milli Savunma

Stenograf : Uzman :Sayfa: 18

havacılık kümelenmesi olarak organize etme çalışmalarının içerisindeyiz. Hâlihazırda tüzel kişilik oluşturuldu. Toplam alan 730 hektar; bir miktarı, 410 hektarlık kısmı hazineye alındı. Şu anda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında da imar için onay beklemekteyiz. Bununla ilgili de ön talepleri topladık, 60 firmadan ön talep almış durumdayız. Hedefimiz burada, TAI'nin hemen yanında yurt dışında da örneklerini gördüğümüz bir uzay ve havacılık kümelenmesi gerçekleştirmek.

Ne yapacağımıza dair bir miktar düşüncelerimizi aktarmaya çalıştık. Sektörel olarak neleri hedefliyoruz bundan sonrasında?

Tabii, bu projelerle birlikte sanayinin geliştirilmesi, altyapının hazırlanması güzel ama bunun sürdürülebilir olması gerekiyor. Sürdürülebilir olması için de bizim incelemelerimiz, araştırmalarımız, çalışmalarımıza göre 3 ana bacağı var. Diğer sektörlerde burada üretilen teknolojilerin kullanılabilmesi gerekiyor, bu geçişkenliğin sağlanması. İhracat fırsatları çok önemli. Yurt dışına satmadığınız takdirde yalnızca yurt içi için bir noktada aslında maliyet-etkinlik noktasından bakılmaya başlanıyor ve geriye doğru gidiler söz konusu olabiliyor. Şu anda yapıyoruz ama bunun satışının da gerçekleşmesi lazım. Diğer yandan, gerek yurt içinde gerekse yurt dışındaki firmalarla ortaklıklar vasıtasıyla "dünya ölçeğinde yapılanmalar" şeklinde tarif edeceğimiz bir yapılanma hedefimiz var. Burada sektörde rekabet oluştururken ihtisaslaşmayı teşvik yani herkesin belli alanlarda çalışmalar yapması, alanların belirlendikten sonra farklı firmaların aynı alanlara yönelmesinin engellenmesi, belli alanların belli firmalarla doldurulmasının sağlanması, KOBİ'lerin teşviki ve kuvvetlendirilmesi, burada altyapı noktasında yalnızca büyük firmalarla değil elbette KOBİ dediğimiz küçük ve orta boyuttaki işletmelerimizin de bu sektöre katkı sağlaması önemli. Tabii bunların neticesinde de dünya çapında ilk 100'e giren şirket sayımızın artırılması -hâlihazırda TAI ve ASELSAN en son 80 ve 67'nci sıralardaydı yanlış hatırlıyorsam 2015 yılı itibarıyla hedefimiz.

Piramit şeklinde baktığımızda da dibini biraz daha nispeten küçük firmalarla düşünürsek 150-200 firmanın oluşturduğu bir ekosistemden bahsedebiliriz.

"KOBİ'ler" dedik; tabii KOBİ'lerin gelişiminin sağlanması için hep söylenen ama burada özel olarak bir ihtisas noktasında ihtisaslaşan KOBİ'lere özel teşvikler verilmesi yönünde bir çaba ve gayretimiz söz konusu. Stratejik alanların belirlenmesi, özel olarak teknoloji alanında belirlenerek oralara yine aynı şekilde farklı destek programlarının uygulanması. Stratejik ortaklıklar kurulmasını, yine aynı şekilde, az önce bahsettiğimiz çerçevede, yurt dışında özellikle stratejik ortaklıkları ama yurt içinde teknoloji üretmesi kaydıyla çok uluslu şirketlerle yurt içinde böyle bir yapılanmayı hedeflemekteyiz.

BAŞKAN – Bir saniye, soru var.

ÖMER ÜNAL (Konya) – İhtisas organize sanayi bölgesi sadece Ankara'da düşünülüyor sanırım. Farklı iller düşünülüyor mu, yoksa Ankara'da bütün Savunma Sanayi Müsteşarlığının düşündüğü bu projelerin tamamını millî anlamda üretmeyi düşünen bir sanayi yapısı mı kurulacak?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARLIĞI SANAYİLEŞME DAİRE BAŞKANI BİLAL AKTAŞ – Ankara'da kurduğumuz Uzay ve Havacılık İhtisas Organize Sanayi Bölgesi. Kırıkkale'de silah ve mühimmat üzerine kurduğumuz bir ihtisas OSB var. Aynıyeten İstanbul ve civarında ise sivil havacılık ve askerî havacılığı, savunma ve havacılığı içine alacak saha diye yapılan bir yapıyı teşvik ediyoruz. Muhtemelen Pamukova Havaalanı civarında da yeni bir kümelenmeyi şu anda tasarlıyoruz. Bursa'da savunma ve havacılık kümelenmesini de teşvik ediyoruz. İzmir'de yine havacılık kümelenmesi Müsteşarlığımızdan desteklerini alıyor. Eskişehir'de de savunma ve havacılık üzerine kümelenme var. Ayrıca ODTÜ'de ve de OSTİM'de de muhtelif kümelenmeler Müsteşarlığımızla yakın diyalog içerisinde ve faaliyetleri teşvik ediliyor. Bu kümelenmeler bize, sektöre daha hızlı ulaşmayı sağlıyor çünkü sektörde yaklaşık bine yakın firma var. Bu bine yakın firmayı biz bu kümelenme birliklikleri yoluyla daha yakından temas edip faaliyetlerine destek olabilmekteyiz.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Zırhlı araçlar için Konya'da -Karapınar- böyle bir planlama var mı?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Efendim, öyle bir çalışmayla ilgili bilgimiz yok ancak Karapınar'da bir atış alanı var, onu kullanıyoruz.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Bir de yani kümelenme filan... Tabii, biraz şey, uzay ihtisas organize sanayi bölgesi veya zırhlı araçlar organize sanayi bölgesi, hava savunma organize sanayi bölgesi, böyle, literatürümüze yerleşmiş bir ifadenin kullanılması daha uygun olmaz mı? Kümelenme ilk defa duyduğumuz bir terim, onun için...

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAIL DEMİR – Şimdi, bu havacılık uzay ihtisas organize sanayi bölgesi bir proje olarak başlatıldı. Diğer projelerde genelde bir kümelenme teşviki var. Mesela zırhlı araçları konuştuğumuzda zırhlı araçlar özel sektörün oldukça öne çıktığı bir alan Türkiye'de. Özel sektörün öne çıktığı bir alanda artık onların işin liderliğini götürmesini bekliyoruz. Yani bizim biraz teşvikle çekirdeğini oluşturma çabalarımız, bir anlamda neşvünema bulmuş, olgunlaşmış sektörlerin oluşmadığı alanları biz biraz daha teşvik etmek istiyoruz. İstanbul'daki sahanın yanında "Teknopark İstanbul" diye bir yerimiz var, AR-GE esaslı oluşturulan yerler. Bu organize sanayi bölgeleri çeşitli illerimizde var. Bütün organize sanayi bölgelerinde savunma sanayisine yönelik faaliyetlerin devre çıkan şirketleri tekil destekleriz ancak ihtisaslaştırma anlamında işte, Kırıkkale ve Ankara'dakilerden bahsedildi. Biz zırhlı araçlar örneğinden hareket edersek, şu anda "Türkiye'de çeşitli yerlere yayılmış zırhlı araç üreticilerimizin hangisine yakın bir ihtisas organize sanayi bölgesi yapalım?" dediğinizde onların liderliğinin daha öne çıktığını görüyoruz. Bizim teşvikimiz daha çok, öne çıkarmak istediğimiz alanlarla ilgili.

Bir de, yayılım dedik. Yayılımı da havacılık ve uzay örneğinde vereyim çünkü çok fazla sayıda komplike alt sistem var ve uygunluk seviyemiz oldukça düşük. Uygunluk seviyemiz kara araçlarında daha fazla. Böyle bir tercih yapma durumunda kalıyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016 Saat : Kayıt: Milli Savunma

Stenograf : Uzman :Sayfa: 19

ÖMER ÜNAL (Konya) – Başkanım, şimdi, hasbelkader özel sektörden bir firmanın da sahibi olarak, baktığım zaman bahsettiğiniz ihtisas organize sanayi bölgeleri, maalesef, yine nüfus yoğunluğunun olduğu, aslında sanayileşmenin bundan sonra ülkede olmaması gereken yerlerde yeni ihtisas organize sanayi bölgelerinin kurulduğunu veya kurulmasının düşünüldüğünü görüyorum, bence yanlış. Yani İstanbul'da ihtisas organize sanayi bölgesine ihtiyaç yok. Sanayi artık Anadolu'ya, özellikle farklı illere kaymalı. Bakıyorum, İzmir, Eskişehir, Bursa... Yani tamam Ankara'yı anlıyorum ama diğer iller neden düşünülmüyor?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Havaalanı düşünülüyse diğer illerde de havaalanı var yani.

ÖMER ÜNAL (Konya) – Hepsinde. Yani zaten sanayileşmiş şehirler buralar. İstanbul yaşanmaz bir hâlde ama siz gidiyorsunuz, yine ihtisas organize sanayi bölgesini İstanbul'a kuruyorsunuz, bence anlamlı değil.

İkincisi teşviklerle ilgili... Bahsi geçen teşvikler netleşti mi? 1'inci, 2'nci, 3'üncü, 4'üncü bölge teşvikleri var. Bu bölgelere, ihtisas organize sanayi bölgelerindeki firmalara farklı bir teşvik mi uygulanacak, bir çalışma var mı?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Şimdi, bir yanlış anlamayı düzeltmek isterim: İhtisas organize sanayi bölgesi veya organize sanayi bölgesi olarak Müsteşarlığımızın şu anda bilfiil içinde bulunduğu bir tek Ankara'daki var ve Kırıkkale'deki Silah Sanayi İhtisas OSB var. Diğerleri, bahsettiğimiz kümelenmeler tersten geliyor yani orada, o ilde mevcut olan sanayicilerin bir araya gelip, kabiliyetlerini birleştirip kendi mevcut kabiliyetlerini sektöre ürün verecek hâlde organize ederek talep olmaları şeklinde oluyor. Yani Müsteşarlığımız zaten gidip sanayinin gelişmiş olduğu İstanbul'da veya Bursa'da teşvik vererek bir organize sanayi bölgesi oluşturmuyor. Zaten o bölgelerde oluşmuş sanayi yapısının oyuncularını bir araya gelip kümelenme oluşturarak, sektöre yönelik kabiliyetlere yatırım yaparak bir kümelenme oluşturup, bizde oluşan ürün ve tasarımlara müşteri olup "Biz bunları yaparız." diye geliyorlar.

ÖMER ÜNAL (Konya) – Sayın Müsteşarım, ihtisas organize sanayi bölgelerinin kurulması kanunla ve Bakanlık izniyle mümkün. Yani kümelenmeyi de biliyoruz, yakinen nasıl olduğunu da. Mutlaka şirketlerin birinci öncelik tercihi sanayi yoğunluğunun olduğu iller. Yani İstanbul merkezli firmalar bu konuda mutlaka tercihi ön plana koyacaklardır. İstanbul, İzmir, Bursa, Kocaeli, Sakarya ama nihayetinde siz yine, orada ihtisas organize sanayi bölgesi izni verirsiniz Müsteşarlığın görüşü, Bakanlığın izniyle, fark eden bir şey olmuyor, yine sanayi yoğunluğunu Trakya bölgesine, Marmara Bölgesi'ne hapsedmiş oluyorsunuz. Yani bence Türkiye'nin geleceği açısından sıkıntılı diye düşünüyorum.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Biz öyle bir izin verme peşinde değiliz. Yani mesela Kırıkkale'dekini biz teşvik ettik veya Ankara'da zaten oluşan, havacılık dediğimiz TAI'nin bitişiği olması gereken yerd. Bundan sonraki politikamızı sorarsanız, bu tür faaliyetleri tabii ki eğer bizim ihtisas organize sanayi bölgesini kurmakla ilgili faaliyetlerimizi, aynen, sanayinin Anadolu'ya yayılmasıyla ilgili bir önceliği olacaktır.

Burada iki faktör var: Bir; bu kalkınmada öncelikli veya teşvik unsurlarının yüksek katsayı taşıdığı yerler var. Ayrıca, eğer teknoloji katkısı büyükse bir yatırımın bu otomatikman 5'inci ve 6'ncı bölge statüsünde yatırım yaptırabilecek hâlde. Mesela Orta Anadolu'daki herhangi bir ilimiz 3'üncü kategoride olsa bile eğer teknolojik katkısı büyük bir yatırımsa onu doğrudan biz 6'ncı kategori olarak teşvik sınıfına alabiliyoruz. Bu anlamda bize başvuran firmalar değerlendirildiğinde, biz savunma sanayisine katkıları yönündeki bir faydayı gördüğümüzde bu anlamda teşvik alanlar için bütün kaynakları açıyoruz yani gerekli belgeleri, gerekli yazıları Sanayi Bakanlığına yazıyoruz, bu anlamda bir sıkıntı yok. Vurgulamak istediğiniz noktaya katılıyorum, zaten sanayinin yoğun olduğu yerlerde özellikle konsantrasyonu artırmanın bir anlamı yok, yüzde yüz katılıyorum. Bizim özel teşviklerimiz olduğunda, tabii ki, sanayinin yayılması politikamız olacaktır, onu belirtiyim.

ÖMER ÜNAL (Konya) – Özür diliyorum Başkanım, biraz...

BAŞKAN – Evet, buyurun.

ÖMER ÜNAL (Konya) – Şöyle: Şimdi, organize sanayi bölgelerine yapılan yatırımlar bir alt yani 2'nci bölgeyse 3'üncü bölge teşviklerinden faydalıyor, Savunma Sanayi Müsteşarlığının kurduğu ihtisas organize sanayi bölgeleri de böyle. Yani aslında şuraya geliyor: İşte, İstanbul 1'inci bölge olmasına rağmen savunma sanayisine yönelik olarak yapılacak bir yatırım, yatırım teşvik belgesine bağlı 2'nci bölge statüsünden faydalıyor. Yani kastettiğim, Anadolu'ya kaydırılması; hem sanayileşmenin Anadolu şehirlerine de yaygınlaştırılmasının en azından -belki sizin uzmanlık sahanızda değildir, Sanayi Bakanlığının konusu ama- bunun teklif edilmesi hem de işte, 2'nci, 3'üncü, 4'üncü, 5'inci bölge statüsünün yatırım teşvik belgesine bağlı bir sanayi altyapısının kurulması anlamına geliyor. Yani işte, Kırıkkale -bilmiyorum kaçınıcı bölgedir- 3'üncü, orada yapılacak olan bir yatırım 4'üncü bölge statüsüne girmiş olacak. İsrarla Marmara Bölgesi'ne hapsedilmiş gibi gördüm. Yani bu konuyu ısrarla özellikle ben belirtiyorum. Farklı illere işte, Anadolu'ya doğru kaydırılmasını özellikle sizin teklif etmeniz belki ve Bakanlığın da buna uyması gerekiyor diye düşünüyorum tekrar.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARLIĞI SANAYİLEŞME DAİRE BAŞKANI BİLAL AKTAŞ – Şöyle bir düzeltme yapayım sayın vekilim: Savunma sanayisi alanında yapılacak yatırımlar ülkenin neresinde olursa olsun 500 bin TL'yi geçtiği sürece 5'inci derece teşvikten faydalıyor. 6'ncı derece bölgede olması durumunda 6'ncı ama 1'den 5'e kadar olan bölgelerde Türkiye'nin herhangi bir yerinde, nerede yapılırsa yapılsın, Müsteşarlık tarafından onaylanmak kaydıyla o proje savunma sanayisiyle ilgiliyse 5'inci derece teşviklerden faydalıyor. Bu kapsamda da bizim Ankara'da kurduğumuz Uzay ve Havacılık İhtisas OSB'ye aslında çok da firmalar için özellikle Ankara'daki firmalar için cazip bir hâli yok çünkü Sincan'da da yapsa 5'inci derece bölgeyi alıyor, bizim Kazan'da da yapsa 5'inci dereceyi alıyor. Biz Anadolu'ya yaymak anlamında yıl içerisinde...

ÖMER ÜNAL (Konya) – İstanbul'daki de mi 5'inci bölge?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARLIĞI SANAYİLEŞME DAİRE BAŞKANI BİLAL AKTAŞ – Doğru, doğru.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016

Saat :

Kayıt: Milli Savunma

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 20

ÖMER ÜNAL (Konya) – O zaman yanlış.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARLIĞI SANAYİLEŞME DAİRE BAŞKANI BİLAL AKTAŞ – Mevzuatta böyle.

ÖMER ÜNAL (Konya) – Mevzuat yanlış o zaman. Yani özür diliyorum, o zaman mevzuat yanlış. Ben işletme sahibi olsam, İstanbul'daki insan kaynağı ve teknoloji olduğu müddetçe savunma sanayisiyle ilgili bir yatırım yapacak olsam İstanbul'u düşünürüm, eğer 5'inci bölge teşvikinden faydalanıyor ise. Bence yanlış, mevzuat yanlış.

BAŞKAN –Mevzuat düzeltilir inşallah. Evet, devam edelim.

Buyurun.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Bu hedefleri gerçekleştirmek için ne yapacağız, bundan sonrasında ne yapacağız Sayın Başkanım? “Tedarikte yapılanma” diyoruz ilk başta. Program yönetimine geçiş, malumunuz, artık büyük projelere, özellikle FX gibi tamamıyla yerli tasarım projelerine başlıyoruz. Burada, özel yapılanma yapmamız artık zaruri hâle gelmiş durumda. Burada özellikle kullanıcıyla yani Silahlı Kuvvetlerimizin personeliyle aynı fiziki ortamları paylaşacak şekilde organizasyonel düzenlemelere ihtiyaç duyulmakta ki hâlihazırda altyapısını başlattık. FX Projesi'nde bir program ofisi kurulmuş durumda. Gerek Silahlı Kuvvetler gerek SSM gerekse de sanayi şirketlerinin katılımıyla şu anda ODTÜ Teknokent'te yaklaşık 50 kişilik bir ekip çalışmalara başlamış durumda. Buna benzer yapılanmaları diğer büyük projelerimizde de gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.

Bir diğer konumuz, koordineli AR-GE yapılanması. Burada da malumunuz, TÜBİTAK, Millî Savunma Bakanlığı ve SSM arasında hepimizin aynı hedefler doğrultusunda aslında düşünerek çalıştığımız ama belli noktada da koordinasyonu sağlayamadığımızı düşündüğümüz alanlar mevcut. Buraya yönelik bir düşüncemiz ve koordinasyonun daha etkinleştirilmesi, alanların daha netleştirilmesi şeklinde, belki sorumlulukların bir şekilde daha net tarif edilmesi şeklinde düşüncelerimiz var.

“Savunma Sanayisi mükemmeliyet merkezleri” olarak tarif edilebilecek yapıların, merkezlerin oluşturulması... Hâlihazırda TAI içerisinde döner kanatlılara yönelik bir mükemmeliyet merkezi kurduk, orada farklı bir yapılanma söz konusu, çalışmalar başladı. Buna benzer yapılanmaları farklı alanlarda özellikle ihtisas alanları belirleyerek yapma niyetindeyiz.

Savunma teknolojileri konularında think tank benzeri kuruluşların teşvik edilmesi, bunların oluşturulması, bunlardan faydalanılması bir diğer bizim tedarikteki yapılanmada faydalanmayı düşündüğümüz unsur.

Bir diğer bizim odaklandığımız alan derinlik ve güçlü yan sanayi. Tabii, projeleri gerçekleştirdikçe şunu fark ediyoruz: Sadece platform tasarlanmasıyla işimiz bitmiyor, artık alt sistem noktasında çalışmalara başladık. İşte, önce hava aracının kendisini tasarlar durumdaydık, ardından alt sistemlerine baktık. İniş takımları noktasında dışarıya bağımlıydık. Alt sistemleri aldığımızda işte, hidrolikli ilgili konular önümüze çıkıyor. Orada aktüatörlerin Türkiye'de yapılması, oradaki pompaların Türkiye'de yapılması, orada süzgeçler dâhil olmak üzere aslında birçok alanda bizim derinleşmemiz gerektiğinin farkındayız. Bununla ilgili olarak bizim projelerimizde şu anda hâlihazırda uyguladığımız derinleşmeyi sağlamak ve bunun tabana yayılmasını gerçekleştirmek üzere en az yüzde 20 oranında KOBİ iş payı istiyoruz firmalarımızdan. Zorlayıcı olmakla birlikte şu andaki, hâlihazırdaki tutumumuz bu şekilde belirlendi.

Yetenek envanteri ve potansiyel yerli alt yüklenici listesi etkin bir şekilde oluşturduk ve bunun yine etkin bir şekilde kullanımının sağlanması gerekiyor, bu yönde çalışma ve gayretlerimiz olacak.

Savunma sanayisi yapılanmamızın -şu andaki, hâlihazırdaki yapılanmamızın- bir şekilde Türkiye'deki diğer alanlarla entegrasyonu. Tabii, burada sayın vekilimizin bahsettiği konu çok önemli, tabana yayılması önemli. Biz çalışırken Antep'ten de sanayicilerimizle görüşüyoruz ama savunma sanayisi dediğimizde, işte, high-end teknolojilerin kullanıldığı bir alan, bu teknolojilerde altyapı olmadan olmuyor. Bir şekilde çevrede destekleyici unsurların olması gerekiyor. Bu altyapı geliştikçe bizler de oralara gitmeye başlıyoruz. Eskişehir buna bir örnektir. Eskişehir'de altyapı hazır olduğu için şu anda orada birçok firmamızla doğrudan temas hâlinde projelerimize yer verebiliyoruz. Antep mesela bu anlamda önemli bir örnek.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Altyapıdan kastınız ne?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Altyapıdan kast...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Eskişehir'de olup da Konya'da olmayan ya da Gaziantep'te olmayan nedir?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Konya'yla da çalışıyoruz. O anlamda...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sivas, Erzurum, fark etmiyor yani. Ne altyapı? Somut bir örnek istiyoruz.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Şimdi, şöyle: Ben Karadeniz'den örnek vereyim. Karadeniz'de bir talaşlı imalat işi veremeyiz çünkü tezgâh yok. 3 eksen, 5 eksen, 7 eksen tezgâh yok. Tezgâh olması hâlinde de onları doyuracak, bizim bir yıl boyunca devamlı ekme yiyecekleri projeyi verme şansımız yok. Niye? İşte, ihracat dedik, bunların desteklenmesi lazım dedik. Sadece savunma sektörüyle olacak işler değil. Yani bize iş yapanlar sadece savunma sektöründe çalışmıyorlar. Öncelikle kendilerinin bir ekme yemesi lazım ki biz de onlara o ekme yedikleri alandan devam ettirelim, büyütelim. İşte, hedeflerimizin arasında alt tabanda 100'ün üzerinde milyon dolar cirolu şirketler, 10 milyon dolar en azından cirolu şirketlerin üretilmesi. Bunun için ama onların bir şekilde bu işlere başlamış olması gerekiyor. Başlamayan yere bizim sıfırdan gitmemiz hem onlar için zorluk olacaktır hem bizim için ilk kez yaptığımız işler çünkü, burada konuştuğumuz işlerin tamamı için.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın milletvekilimiz başlanan yerlerden örnek verdi. Mesela hakikaten Anadolu'da bu dediğiniz şartlara vâkıf bir sürü yerlerimiz var, illerimiz var altyapısız. Siz Karadeniz'den uç bir örnek verdiniz. Yani, Eskişehir'den ya da Konya'dan doğuya yok mu böyle bir şeyimiz?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Kurduğumuz yerlerle çalışıyoruz sayın vekilim. Bu Sivas'ta da var mesela şu anda hâlihazırda. Mercek konusunda bir altyapı çalışması oldu, bir yatırım söz konusu oldu, o alana

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016

Saat :

Kayıt: Milli Savunma

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 21

odaklanmak isteyen yatırımcımız oldu. Onlarla çalışıyoruz. Özellikle söylüyorum, Antep bir örnektir, aslında Adana'yla ilgili de çalışmalarımız var. Ama, tabii, oralarda yeşermesi gerekiyor ki biz oraya gidelim. Biz aslında, ülke olarak, tersinden bu işe başladık. Normalde, havacılık ve savunma sektörüne dünyada baktığımızda -işte, Kore bunun en güzel örneğidir- öncelikli olarak alt yapı otomotiv sanayisinden başlar. Otomotivde alt yapı oluşur, etrafta binlerce şirket buna destek verir, ardından da havacılık ve savunma programları gelir. Biz aslında üstten başlamış oluyoruz. Havacılık ve uzayla başlayıp alttakileri yeşertmeye çalışıyoruz. Öyle bir zorluğumuz var. Dediğinize katılıyoruz, doğrudur, her yerde olması gereklidir, yaymak gereklidir ama bunun da tabii, bir taraftan biz böyle büyük projelere girmişken bu projelerin başarıya ulaşması için ayağımızın da sağlam yerde olması gerekiyor. Bilinen, tecrübe edilmiş, hakikaten bu alanda tecrübe birikimi olan, bir şekilde yetenek geliştirmiş şirketlerle başlamak durumundayız.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Özür diliyorum.

Ben şimdi bir nedenini öğrenmiş oldum. Marmara Bölgesi'ne hapsedilmemizin nedeni demek ki otomotiv endüstrisinin yoğunluklu olduğu bölge tercihimiz var ki...

BAŞKAN – Liman ve bilgi yoğunluğunun olduğu bir il.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Önemli, çok önemli.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Nedenini öğrendik yani.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF.DR. İSMAİL DEMİR – Şöyle bir örnek vermek isterim: Diyelim ki bizim magnezyum döküm ihtiyacımız var veya yüksek nikel alaşımlı çeliklerle ilgili dövme işlemleri yaptığımız parçalar var. Şimdi bunu ben Anadolu'da bir firmaya "Bana magnezyum döküm yap." diye -bir teşvik de verdiğimi düşünelim- bana üretecek parça adedi ve şeyi o kadar kısıtlı ki veya nikel alaşımı dövme adedi o kadar kısıtlı olacak ki. Ama zaten otomotive çalışan birisi, zaten bunu yapan birisi bana da o parçayı üretebilecektir. Mesela, bu anlamda üretim yetkinliği, artı tasarıma geldiğimizde zaten belirli tasarımları yapan bir mühendislik kadrosu olan yer ancak benim kullanabileceğim seviyede bana tasarım yapıyor. Bunun yeşertme amaçlı örneği hacmin nispeten daha çok olduğunu gördüğümüz, yani eğer hacim birilerini sifıra yakın yerden desteklemeye müsait ise, Anadolu'da hedef seçilecek en önemli şeyler bunlar olabilir. Yani alanları tespit ettiğimizde, evet, ben öyle bir hacim öngörüyorum ki "Bu hacim bir firmayı sifıra yakın yerden bile başlatsa uzun süre besler." diye düşündüğümüz alanlarda Anadolu'nun önceliklenmesi en optimum netice verecektir diye düşünüyoruz.

ÖMER ÜNAL (Konya) – Bir kelime ben Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER ÜNAL (Konya) – Şimdi Anadolu'da güzel örnekleri de var. Mesela Aksaray'da Mercedes firması var. Aslında Aksaray'ın hiçbir alt yapısı yok Mercedes kurulmadan önce. Ama bir hedef seçilmiş, Aksaray'ın sanayileşmesine en azından katkı sağlaması için Mercedes firması kurulmuş, sonra yan sanayisi gelişmiş. Yani benim kastettiğim biraz da oydu. Konyalıyım ben, Konya'nın otomotiv yan sanayisini çok iyi biliyorum. Bursa ve Konya Türkiye'de bu anlamda liderdir, öncüdür. Konya'ya gelmeli ama sadece Konya değil, yanında Aksaray var, Niğde var, hakeza farklı iller var. Devletimizin de şöyle bir stratejik hedefi olmalı diye düşünüyorum: Hakikaten savunma sanayisinde parça adedi yüksek bir üretim öngörülüyor ise Aksaray'da Mercedes firmasında olduğu gibi, oraya konuşlanıp yan sanayisini de besleyebilecek, geliştirebilecek bir potansiyeli şehrin kalkınmasıyla öngörmeli. Yoksa, hep İstanbul, Düzce, Kocaeli, Sakarya, İzmir, Eskişehir, Bursa... Yani burada bütün milletvekillerimiz var, onlara bir şey demiyorum ama hakikaten oraya hapsedilmiş bir sanayi ileride bize ciddi sıkıntı yaratır diye düşünüyorum.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Sayın Vekilim, çok güzel söylediniz. İşte, ölçek ekonomisi de var tabii burada. TAİ şu anda 5 bin kişi. TAİ'nin yaptığı işler; uçak, helikopter, uydu, insansız hava aracı... Her şey var. "Airbus" dediğiniz şirket, "Boeing" dediğiniz şirket bugün 150 bin kişilik şirketler. Şimdi, 5 bin kişilik bir şirket ve 1 milyar dolar cirolu bir şirketten bahsediyoruz. Bunun öncelikle büyüüp serpilmesi lazım ki etrafa dağıtılabilir. Öyle bir zorluğumuz da var. Yani bu işin büyümesi lazım. Söylediğiniz gibi, ölçek ekonomisi burada, dışarıya da ihracat yapmaya başladığımızda yıllık olarak belli firmaları doyurmaya başladığımızda elbette çevre iller de dâhil olmak üzere bu sanayinin gelişimi sağlanacaktır. Ama bir miktar daha serpilmemiz gerektiğini düşünüyorum açıkçası.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARLIĞI SANAYİLEŞME DAİRE BAŞKANI BİLAL AKTAŞ – Ben şöyle bir ilaveyle tamamlayayım: Müsteşarlığımız bu yan sanayi açılması noktasında bu yüzde 20 taahhüdü mutlaka yan sanayiye verilmesi için mecbur kılıyor ve biz de Sanayileşme Dairesi olarak yılın muhtelif zamanlarında Anadolu'daki illeri ziyaret ediyoruz. Bu kapsamda, Kütahya, Karabük, Denizli, Yozgat, Kırşehir, Tokat, Sivas, Konya, Samsun, Trabzon, Giresun illeri geçtiğimiz iki-üç yıl içerisinde ziyaret ettiğimiz iller. Bu ziyaretlerdeki çıkardığımız envanterleri portalımızda tutuyoruz ve bunları Müsteşarlık olarak tek başımıza gitmiyoruz, giderken yanımıza ana yüklenici olarak belirlediğimiz FNSS, OTOKAR, TAİ, HAVELSAN, ROKETSAN gibi firmaların tedarikten sorumlu, bizzat sahadaki personellerini de beraberimizde götürüp bu ziyaretlerde o firmaların kabiliyetlerinin görünmesi ve sisteme entegre olması için faaliyetlerimizi yürütüyoruz.

BAŞKAN – Evet, İsmail Bey, hızlanalım biraz arkadaşlar.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Bir diğer bizim üzerinde çalıştığımız: Sektör stratejileri. Her sektör için hâlihazırda bir sektör stratejisi dokümanı hazırlayarak yayınlanmış durumdayız. Kara, hava, deniz, Muhabere Elektronik ve Bilgi Sistemleriyle (MEBS) ilgili olarak yayınladık ve bunların takipçisiyiz aynı zamanda. Aynı zamanda, ayrıyeten, AR-GE'yle ilgili olarak da "AR-GE Yönetim Stratejisi" dokümanını yayınladık.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016 Saat : Kayıt: Milli Savunma

Stenograf : Uzman :Sayfa: 22

Bir diğer, hedeflerimizi gerçekleştirebilmemiz için üzerinde çok yoğunluklu çalıştığımız, Sayın Başkanımızın da kendisinin bulunduğu dönemlerde de hakikaten yoğunluklu olarak çalıştığı, destek verdiği, şu anda da yavaş yavaş sonuçlarını aldığımız ömür devir süresince destek konusu. Sunumumun en başında bahsetmiştim, döngümüz malın, ürünün tesliminden sonra bitmiyor, ondan sonra, envantere girdikten sonra da hayat boyunca, yirmi yıl, otuz yıl, kırk yıl boyunca bu sistemlerin desteklenmesini hedefliyoruz. Bu bundan önce yoktu, 2010'dan önce böyle hedeflerimiz yoktu. Artık o hedefi de koyduk. Tabii, bunu koyduğumuzda da, şu anda, hâlihazırda, gerek Silahlı Kuvvetlerin gerekse başka unsurların elinde bulunan birtakım yeteneklerin de paylaşılması söz konusu. Yurt dışında örneklerini gördüğümüz, kamu-özel sektör iş birliği, "government owned", işte, hükümetin, devletin sahiplendiği ama özel sektörün işlettiği yapılanmalara çalışıyoruz. İşte, örnek olarak, Eskişehir'deki hava ikmal tesisleri var, Kayseri'deki hava ikmal tesisleri var, Ankara'da birçok bakım tesisleri var. Aslında bu anlamda buraların da özel sektör marifetiyle işletilmesi yönündeki gayretler, yine bahsettiğiniz sayın vekilim, yan sanayinin buralara girebilmesi sonucunu da getirecektir. Ama tabii buralar zorlu alanlar. Bu noktada Silahlı Kuvvetlerin operasyonel olarak etkinliğinin hiçbir şekilde eksilmeden bu şekilde düzenlemelerin yapılması gerekiyor. Buna yönelik de, hâlihazırda, etkin bir şekilde, özellikle Hava Kuvvetleri Komutanlığımızda bir çalışma yürütmekteyiz.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF.DR. İSMAİL DEMİR – Bu konu özellikle her seviyede farkındalığın olması gereken ve aslında maliyet kalemi olarak da "savunma harcamaları" dediğimizde büyük kalem teşkil eden ama hemen görünmeyen bir kalem. Yani, birçoğumuzun bildiği gibi, kuvvetlerimizde bir destek, bakım onarım ünitesi hepsinde var. Ama bunlarda yine yüksek teknoloji ürünü kullanıldığında çeşitli cihazlar ve aletler, bunların kullanımını, elemanları düşündüğümüzde, geniş bir dünya var. Bu dünyanın çok etkin kullanımı gerekiyor. O maliyet kalemlerinin daha etkin yönetilmesi ve bazen bazı kabiliyetlerin genele açılması, sanayiye katılması önemli bir kalem olarak ve kavram olarak önümüzde durmakta fakat belli alışkanlıklar uzun yıllardır yerleştiği için uzun soluklu bir yürüyüş bu. Hem Silahlı Kuvvetlerin kendi operasyonel ihtiyaçlarıyla ilgili kafasının rahat edeceği, gönül rahatlığıyla teslim edeceği bir işletme yapısının kurulması hem de bunun maliyetinin etkin yönetilmesi, buradaki maliyet kalemlerinin aşağı çekilmesi veya ülke ekonomisine katkıda bulunması bizim çok önem verdiğimiz bir kavram.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞAR YARDIMCISI KÖKSAL LİMAN – Bir diğer konumuz: Sektör dinamizminin sağlanması. Burası da bizim açımızdan çok önemli. Sektörün sürdürülebilir olması için dinamik bir şekilde gelişimini sürdürmesi gerekiyor. Şu anda, burada, tabii, ihracat bizim için çok önemli bir kalem. Rekabet edebilirlik çok önemli bir kalem. 2014 yılı ihracatımız 1 milyar 650 milyon dolar mertebesinde. Bu yıl için hedefimiz 2 milyar dolar. 2015 yılı rakamları henüz toparlanmadığı için veremedim. İhracatı destekleme noktasında bir mekanizma çalışmamız var. Yurt dışında, özellikle mesela Pakistan'da gördüğümüz, yurt dışındaki satışlardan bizim "FMS" kapsamında aldığımız gibi, daha önce Eximbanktan aldığımız kredilere benzer kredi yapılanması soruluyor bize. Geçmişte, on beş-yirmi yıl önce, bizim aslında tabii olduğumuz birtakım kural ve kanunların benzerlerinin ülkemizde de geliştirilmesi gerekiyor. Bu noktada, tabii, sadece Savunma Sanayi Müsteşarlığı değil, kanun koyucuların da bu noktada bize inşallah destek olmaları hâlinde bu ihracatın desteklenmesi noktasında mekanizmaları kurmuş olacağız. Hâlihazırda ihracatın desteklenmesi için yurt dışında ofisler açmış durumdayız. Amerika'da, Belçika'da, Suudi Arabistan'da ve Kazakistan'da ofislerimiz şu anda faaliyette, orada çalışıyorlar.

Rekabet ortamının oluşturulması özellikle üzerinde durduğumuz bir konu. "Savunma sanayisinde rekabet olmaz." denilmekle birlikte, buradaki kastımız aslında uluslararası rekabet. Yurt dışından iş alabilmeniz önemli. Yakın zamanda belki izlemişsinizdir, Bahreyn'den Kobra helikopterlerinin modernizasyonu işini TUSAŞ Türkiye'de, şu anda, hatta gittiğinizde de göreceksiniz, 2 helikopter şu anda TUSAŞ'ta ve rekabet şartlarında aldı. Nasıl aldılar? İşte, Türkiye'de yapmış oldukları modernizasyon faaliyetlerinden elde ettikleri tecrübeleri, burada harcadığımız, bizim harcadığımız aslında tekrarlanmayan maliyetleri kullanarak yurt dışında bir uluslararası ihalede iş almış oldular. Buna benzer aslında işleri hedefliyoruz. Böylece biz de sektörün yapay bir şekilde büyümesinin de önüne geçmiş olacağız. Çünkü öbür türlü, savunma sektörüdür... Biz zaten bütün projeleri pahalı da olsa, ucuz da olsa, yurt dışındaki firmalarımıza yönlendirmeye çalışıyoruz. Ama rekabet edilemediğinde sürdürülebilir olmaktan çıkmış oluyor.

Bir diğer konumuz: Sertifikasyon test merkezleri konusu, önemli. Yine yurt dışına satışta sertifikasyon konusu önümüze çıkan bir konu. Yaptığımız bütün projelerde şu anda uluslararası sertifikasyon otoritelerinden sertifikaya ürünler çıkarmaya gayret ediyoruz.

Son olarak, bunları topladığımızda, bunları yapabilmek için, kurum içerisinde de düzenlemeler yapıyoruz. Stratejik plan çalışmalarımız tam gaz devam etmekte. 2017-2021 yılı stratejik planı çalışmalarını inşallah bu yıl, 2016'nın ilk çeyreğinde tamamlamış olacağız.

Önümüzdeki on yılın resmini size göstererek sunumumu tamamlamak istiyorum. İnşallah jet eğitim uçağından, muharip uçaktan millî piyade tüfeğine, denizaltımıza, füze, roket sistemlerimize kadar yansıda görülen tüm sistemler için gelecek on yılda, envanterimizde kullanılır hâlde bir savunma sanayisini sizlere arz etmiş olacağız.

Benim sunumum bu kadar. Eksikliklerimiz için özür diliyorum, sabrınız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

V.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Savunma Sanayi Müsteşarlığının faaliyetleri ve görev alanlarına ilişkin görüşmeler

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Tekrar şunu... ALTAY Projesi'nde bir bilgilendirme ihtiyacı duydum da. Yaklaşık bir rakam verdiniz ama "Kırkta 1 gibi" falan; yani, 13-14 milyon dolar gibi. İki şeyi öğrenmek isterim. Diyelim ki "Şu kadara bu kadar."

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016 Saat : Kayıt: Milli Savunma

Stenograf : Uzman :Sayfa: 23

Bir: Bunun dünyayla rekabet şansı nedir? Yani ortalama dünya piyasasında tank üreten firmaların bu ayardaki bir tankı satış fiyatı nedir?

İkincisi de: Biz bunu bu kadara mal ediyoruz. İhracat amaçlı da yapıldığını söylediniz, “250 tank hedefimiz var.” dediniz. “Türk Silahlı Kuvvetlerinin tank envanteri de bin adet tank.” dediniz. Herhâlde tümü ALTAY tankıyla değiştirilecek değildir. Değişik amaçlı da olabilir. Dolayısıyla üretimin bir kısmı da ihraç edilecek. O zaman, yani yüzde ne kadar kârla bunlar ihraç edilebilir? Yoksa, hani, ürettiğimiz fiyatın daha altında mı ihraç edilecektir? O konuda bir öngörü var mı acaba?

Teşekkür ediyorum.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Dünyada o bahsettiğiniz yaklaşık fiyat aslında dünyadaki fiyatlara muadil bir fiyat ve bu fiyat aslında firmanın kârını da içeren bir fiyat. O anlamda, rekabetçi olmasını bekliyoruz.

Ayrıca, 250 tank siparişinden bahsettik ama bahsettiğiniz bin tankın yaklaşık 500' ü falan bununla değiştirilecek, yani 250' nin üzerine bir 250 daha gelmesi tahmin ediliyor. Zaten firma da veya seri üretim teklifi veren firmalar da hesaplarını bir ihtimal ona göre yapacaklar. Biz de ona göre bir... Yani 250 tanktan bütün şeyimi çıkaracağım şeklinde değil de belki daha yüksek bir rakamı öngörmelerini bekliyoruz.

“Maliyetin altında satış olacak mı?” Bu kolay olmaz ama şu önemli bir strateji, ülke açısından da önemli, firmalarımız bu konuda bazen destek de isteyebilirler. Dünya pazarına girmek, velev ki bir veya iki ülkeye dahi satmış olmak çok önemli. Yani eğer bir ülke sizden 5 tank istiyorsa veya 10 tank istiyorsa bunu doğrudan maliyetin altında satmak, hatta bu konuda devletin destek olmasını beklemek de bence önemli ve bu konuda da destek de olunmalı. Çünkü, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanması önemli bir referans, doğru ancak “Başka kime verdiniz?” denildiğinde, hatta ve hatta başka ülkeler alıp kullanmaya başladıklarında, ağızdan ağıza dolaşan bu haberin çok büyük önemi var, böylece dünya piyasasına girmiş oluyorsunuz. Şu anda, ihracat rakamımız bu yıl için 1,8 milyar dolar civarında, gelecek yıl 2 milyar doları öngörüyoruz. Stratejik hedeflerde 2023 için 25 milyar dolar gibi rakam konuşuluyor. Bu çok uçuk ve erişilmesi imkânsız gibi bir rakam olsa da bizim iddiamız şu: Aslında platform dediğimiz projeler yani bir ürün ortaya çıktığında, helikopterimizi 45-50 milyon dolara sattığınızda ve uçağınızı 15-20 milyon dolara, tankınızı 15-20 milyon dolara sattığınızda, bunlar da piyasaya çıktığında buradan gelecek rakamlar gerçekten önemli olacak. Onun için, 25 milyon dolar imkânsıza yakın görünse bile bir kere uluslararası piyasaya çıktığınızda -ilk satışların maliyetin altında olmasında da bence bir sakınca yok- ancak böyle dünya piyasasında tutulabilir diye düşünüyorum.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Ben de zaten onu düşünerek sormuştum ama sizin bu söylediğiniz, kırkta 1 rakamı dünya fiyatlarıyla da rekabet edebilecek ve aynı zamanda üretici firmanın kâr marjını da içeren bir rakam diyorsunuz.

Teşekkür ediyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ben de bir soru sormak istiyorum: Bu hava savunma sistemleriyle ilgili de sunumda değindiniz, işte, kısa-uzun menzilli. Bugünlerde çok konuşulan bir konu var, bu S-400 füzeleri, Suriye' ye Rusya getirdi, onları konuşlandırdı. Bizde sanırım Patriot sistemleri, NATO' dan aldığımız, belli ülkeler değişerek getirip bizde konuşlandırıyorlar. Bizim buna yönelik, bu tip füzelerin muadili olacak bir Savunma Sanayinin bir çalışması, bir hazırlığı var mı? Yani, bizim burada dışarıya bağımlılığımız söz konusu görünüyor. Bununla ilgili bilgi almak istemişim.

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Meşhur, kamuoyunda çok tartışılan Çin füzesi meselesi bu yönde bir adım idi. S-400 füzeleri şu anda hava ve füze savunma anlamında dünyadaki en ileri sistemlerden biri. Mesela, Patriot' lar, Patriot 2' ler veya belki de Patriot 3' ler bile onlardan daha geri sistemler olarak konuşulabilir. Hava savunma anlamında bizim alçak ve orta irtifa faaliyetlerimiz var, ürünlerimiz şu an test aşamasında. Ancak, Çin füzesi meselesinde verilen karar şöyle oluştu: Böyle bir sistem alındığında bunların sürekli idamesi, yazılımlarının güncellenmesi, bir dizi teknolojik unsur var. Orada biz her üç dört yılda bir, bir ülkenin kapısını çalıp veya hangi ülkeye bağlı kaldıysak yenileme, modernizasyon gibi faaliyetlerde sürekli bağımlılık bizim uzun vadede stratejik olarak çok arzu ettiğimiz bir şey değil. Artı, füze sistemi dediğimizde bir ülkenin caydırıcılığı da önemli. Böyle bir sistemi kurduğumuzda bu -animasyonda da gördük- bir balistik füzeyle karşı koruma yarıçapınız 20 kilometre veya hava soluyan hedefe karşı 120 kilometre. Kaç tane sistemi nereye koyacaksınız? Biz dört sistemden konuşuyor idik. Türkiye'nin neresini, ne kadar savunacaksınız. Tamam, güneğe yoğunlaştık şu anda, Rusya' yla bir kriz yaşandı, kuzeye de yoğunlaşmamız gerekecek gibi bir dizi unsur var. Yani, biz hava savunma şemsiyemizi tamamen oluşturulmuş dediğimizde çok sayıda sisteme ihtiyacımız var. Madem, öyle, çok sayıda sisteme ihtiyacımız var, o hâlde biz millî bir projeyi derhâl başlatalım -şu anda onu yapıyoruz- ve bu anlamda da velev ki acil ihtiyaçlar olduğunda, Patriot' lar gelir, başka unsurlar olur, orada da çeşitli ilişkilerle çalışmalarını alabileceğimiz maksimum teknolojiyi alırken kendi yolumuza hızla devam edelim. Tabii, bu “hızla devam” dan da biz size üç sene sonra böyle bir sistemi geliştirip koyacağız diye aşırı iyimser bir şey söylemiyoruz çünkü bilgi seviyemiz, teknoloji seviyemiz malum ama beş on yıl marjında tatmin edilebilir seviyede bir hava savunma sistemini oluşturduğumuzda artık 3-4 sistemle bağımlı değil, sistem sayısını, millî olduğu için, daha çok artırabilecek bir yöntem doğru gideceğiz.

Bunun eksenik bir parametresi de taarruz sistemler. Eğer taarruz sistemleriniz yeterince yoksa sadece savunmayla caydırıcı olmanız çok zor. Şu anda aslında bir an evvel Türkiye stratejik olarak savunma stratejisinde bir değişiklik yaptı da diyebilirsiniz. Evet, savunmayı öncelleyelim ama caydırıcı güce de önem veren, demin bahsettiğimiz bazı roket sistemlerinin biraz daha ileri versiyonları veya bazı çalışmaların evrimleştirilerek taarruz gücünüzü artırması da mümkün. Şu anda seyir füzelerimiz var, belli şekilde füze sistemlerimizin geliştirilmesi var. Caydırıcılığı da sağlayacak, bu iki parametreyi beraber kullanmamızı sağlayacak bir savunma kavramına geçmemiz lazım. Tek başına bir hava savunma sistemini kurmak çok da yeterli olmayacak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Millî Savunma

Tarih :07/01/2016

Saat :

Kayıt: Milli Savunma

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 24

MURAT BAKAN (İzmir) – Efendim, ben tatmin edici bir cevap alamadım. Yani, bu S-400 ve Patriot muadili bir sistemle ilgili sizin bir çalışmanız var mı buna yönelik şu an, başlamış?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – Onu söyledim, başlattığımızı belirttim. Bu ihaleyi iptal ettik kararımızın anlamı şu: Biz millî bir projeyi başlattık yani Patriot'tan da daha iyi bir sistemi, şu anda Çin'le konuştuğumuz sistemden daha iyi bir sistemi geliştirmek üzere faaliyetlerimizi başlattık ama bu faaliyet üç yıl da sonuçlanır, biz hava savunma sistemi kurarız dersek çok aşırı iyimser bir şey söylemiş olurum. Bu, beş-on yılın marjında olacak bir şeydir.

MURAT BAKAN (İzmir) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Başka sorumuz var mı Komisyonumuzun değerli üyeleri?

Çok çok teşekkür ediyoruz bu sunum için.

Ben son bir soru sorabilir miyim: Savunma sanayi cirosunu bu yıl ne kadar bekliyoruz? Bir azalma mı olacak, artma mı olacak? Ciro ve ihracat... Geçen sene 5 milyar 100 milyon dolardı, bu sene ne bekliyoruz?

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – İhracat rakamımız 2 milyarın üzerine çıkarma hedefi var, ciroyu da 6 milyara yaklaşık bir rakam bekliyoruz ama bunun detaylı bir hesap ve analiz sonucu olduğunu söylemek çok doğru olmaz. Elimizdeki projeleri koyduğumuzda, genel bir projeksiyonda yani grafiğin artış hızına baktığımızda 6 milyar doları bulmayı bekliyoruz.

BAŞKAN – Yani, 6 milyar dolar savunma sanayi cirosu...

SAVUNMA SANAYİ MÜSTEŞARI PROF. DR. İSMAİL DEMİR – 2 milyar dolar ihracat bekliyoruz.

BAŞKAN – Çok çok teşekkür ediyoruz.

Kapanma Saati: 12.52

